

Sajtóértekezlet a szovjet könnyűiparról

„Ez az öt éves terv a miénk, könnyűipari dolgozóké” — idézte a szólásmondást Nyikolaj Tarasov, a Szovjetunió könnyűipari minisztere pénteki moszkvai sajtóértekezletén, utalva arra, hogy a kilencedik öt éves terv különösen nagyszabású feladatokat ró a könnyűiparra a szovjet éleztvínyonalemelési program megvalósításában.

A ruházat, lábbeli, textilanyagok és más fogyasztási cikkek gyártása az öt éves tervidőszakban 40 százalékkal növekszik. A szovjet könnyűipar 1975-ig mintegy 11 milliárd négyzetméter kelmét, továbbá 800–830 millió pár cipőt fog gyártani. A köztudottak termelése másfélszeresére, a konfekcióruházaté 1,4-szeresére, az edénygyártás kétszeresére nő.

Megjavit a fogyasztási cikkek minősége és jelentősen kibővül választékuk. A készítmények tervezésekor figyelembe veszik a lakosság különböző rétegeinek és nemzetségeinek ízlésbeli sajátosságait. Több olyan termék, amely sokáig „listavezető” volt a hiánycikkek jegyzékén, két-három év múlva véglegesen lekerül erről a listáról.

A miniszter a könnyűipari termelés növelése alapvető feltételének nevezte

az új termelő kapacitások beállítását, de legalább ilyen hangsúllyal: a meglévő gyárak és üzemek rekonstrukcióját, korszerűsítését. Ennek kapcsán közölte, hogy a jelenlegi öt éves tervidőszakban 8,7 milliárd rubelt fordítanak a könnyűipari fejlesztésre, vagyis majdnem 700 gyárat fognak építeni, illetve rekonstruálni.

Pozitív jelenségként értékelte Tarasov a könnyűiparban is végbemenő egyesülési tendenciát. A könnyűiparban — mondotta — jelenleg 300 egyesülés van, amely körülbelül 1300 vállalatot fog össze. Az egyesülési irányzata a jövőben még szélesebben bontakozik ki. A könnyűipari miniszter három pontban foglalta össze az egyesülések előnyét: 1. lehetővé teszik a mérnöki-műszaki gárda erőinek céltudatos összpontosítását; 2. felgyorsítják a műszaki haladást és a szakosodást; 3. megkönnyítik az automatikus irányítási rendszerre való áttérést.

A könnyűipar fejlesztésének földrajzi megoszlásáról szólva a miniszter kiemelte Szibériát, Közép-Ázsiát, Ukrajnát, Belorussziát, valamint Moszkvát és a moszkvai területet. (MTI)

Ausztria keleti kereskedelme és a felértékelés

Az osztrák pénzügyminisztérium bizottságát hozott létre a feladattal, hogy a KGST-országokkal lebonyolított kereskedelmi forgalomban használatos úgynevezett észlámolási dollár problémáit a schilling felértékelésével kapcsolatban vizsgálja meg és tegyen javaslatot arra, hogy miként lehet ebben a forgalomban a normális arányokat visszaállítani. A bizottságát az osztrák ipar kívánságára hozták létre, amely a felértékelés folytán előállott nehézségeinek kiküszöbölésére intézkedéseket követel. (Reuter)

Szűnőben Japán gazdaságának pangása

Takeo Fukuda japán pénzügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy az ország gazdasága még stagnál, egyes szektorokban azonban már a kezdeti javulás jelei tapasztalhatók. A gazdaság további fellendítése érdekében a kormány esetleg szükségesnek tartja, hogy újabb nemzetközi kötvényeket bocsásson ki.

Az ország gazdasági tervezőirodája havi jelentésében hasonló álláspontot foglalt el. Szerinte az ipari termelés egészében még nem mutat javulást, de sok vállalatnál már érezhető a pénzügyi helyzet javulásának következményei és egyes iparágakban már megszűnt a recesszió. (Reuter)

A munkaerőtartalékok Lengyelországban

A demográfiai becslések szerint Lengyelország lakosságának száma a következő húsz évben lényegesen lassúbb ütemben növekszik, mint az elmúlt húsz esztendőben. A születések száma jelentősen csökken, meg se közelíti az

ötvenes években bekövetkezett demográfiai robbanást. Ennek következtében változások lesznek a munkaerőtartalékok helyzetében is. A lakosság összetétele a következőképpen alakul (1990-ig):

	1966-70	1971-75	1976-80	1981-85	1986-90
Osszlétszám	1405	1429	1458	1315	681
A még nem munkaképes korú lakosság	-777	-764	-180	-270	-269
A munkaképes korú lakosság	1565	1736	1514	752	355
Nyugdíjasok	617	457	124	293	593

közből igen eltérő foglalkoztatási politikát kell folytatni Lengyelországban. Ebben az évtizedben még növelni kell a foglalkoztatottságot, a legtöbb helyen még szigorúbban kell ellenőrizni, hogy a nyugdíjkorhatárt elérik abba is hagyják a munkát. A munkaidő-csökkenést bevezetésére az 1976 és 1980 közötti évek lennének a legalkalmasabbak.

Meg kell vizsgálni a munkaerővándorlás okait, hogy megszüntessék a szakadékokat a munkaerőhiánnyal és a munkaerőfelesleggel küzdő területek között. Nagyon fontos gondot kell fordítani a fiatalok foglalkoztatására és az igényeknek megfelelő szakképzésre. A szociális intézkedések nagy szerepet játszanak a munkaerőpolitikában. Például azokban a városokban, ahol munkaerőhiány mutatkozik, növelni kell a bölcsődék és óvodák számát, ott inkább a családi feltételeket kell megjavítani annak érdekében, hogy a sokgyermekes anyák otthon maradjanak. (Vesztynik Polszkoj Ekonomiki)

Gyorsult a francia ipari termelés növekedése

A francia országos statisztikai intézet múlt havi beszámolója szerint a francia ipar termelése az eddigig leggyorsabb ütemben fejlődik. A beérkezett megrendelések állománya már meghaladja a normálisnak tekintett szintet.

Az ipar általában továbbra is gyors fejlődésre számít. Ezzel szemben a közlekedésben a termelői árakban erős emelkedés várható — írja az intézet —, bár az áralakulás irányzata kevésbé agasztó, mint az elmúlt hónapokban volt. (Reuter)

Washington nem avatkozik az acélvitába

Ziegler, a Fehér Ház szövívője megerősítette, hogy Nixon elnök nem szándékozik semmilyen bér- vagy árelenőrzést gyakorolni az acélipar felett. Hozzáfüzte azonban, hogy a kormány jelenleg az acélimport korlátozásának kérdésével foglalkozik. Az elnök sajtótájékoztatóján az utóbbi megjegyzését a megjegyelők úgy értékelték, hogy emlékeztetnek szánta az acélipar és a szakszervezetek számára: ha a kollektív szerződés nyomán élesen felmegy az amerikai acél ára, a kormány lazíthat a beviteli korlátozásokon. (Reuter)

Bértárgyalások az amerikai réziparban

Az amerikai réziparban négy évvel ezelőtől kezdve kollektív szerződéseket kötött a réziparban. A termelői és a szakszervezetek közötti tárgyalások sorozatosan megindulnak.

A szakszervezetek egyik szövívője kijelentette, hogy a rézbányászok legalább annyit akarnak elérni a tárgyalások folyamán, mint amennyit legutóbb az alumíniumipari munkások harcoltak ki maguknak. A szakszervezet nem akar mindenáron sztrájkot provokálni és a jelek arra vallanak, hogy a tárgyalások eddig konstruktív mederben haladnak. Nem érződik az a feszültség, amely négy évvel ezelőtől végül is 8 és fél hónapig tartó rézipari sztrájkhoz vezetett.

Ipari részről rámutatnak arra, hogy a réz világpiaconak legutóbbi alakulása is valószínűsíthető a sztrájk elmáradását — vagy azt, hogy csupán rövid ideig tart, inkább jelképes munkabeszüntetés lesz. Április vége óta a réz világpiacon árában körülbelül 10 centtel süllyedt és most 48 centen áll. Ez 52¹/₄—53 centes belföldi termelői árak felel meg.

Más ipari források nem tanúsítanak ennyi derulást. Ezek szerint az ipar nem tud elfogadni olyan feltételeket, amilyenek az alumíniumiparban létrejöttek. Szerintük az egész világon mindenütt bőveges réz készletek vannak, s a bel- és külföldi kereslet mérve nem teszi lehetővé a bérrelmelés folytatását szükségessé váló magasabb belföldi árak érvényesítését. A vállalatok álláspontját ez a tény mervíti.

Miután az egyes vállalatok a helyi problémákat már május végén megtárgyalták, a jelentősebb kérdésekben a tárgyalások részben e héten már megindultak, részben a jövő hét folyamán kezdődnek. (Reuter)

- Adam Malik indonéz külügyminiszter és Andrej Barcak csehszlovák külkereskedelmi miniszter csütörtökön Prágában aláírta a két ország gazdasági kapcsolatainak szabályozására és kétoldalú kereskedelem előmozdítására vonatkozó megállapodást.
- Befejeződött a Közös Piac és a tórsult afrikai országok, valamint Madagaskár közös bizottságának háromnapos müncheni ülése. A bizottságban 18 európai és 18 afrikai küldött foglalt helyet. A megbeszélések középpontjában az EGK kibővítése állt, mivel a brit belépés esetén előreláthatólag több afrikai nemzetközösségi ország is társul a közösséghez.
- Edward Gierak, a LEMP KB első titkára fogadta az élelmiszeripari dolgozók küldöttségét. A találkozáson az iparág helyzetéről és feladatairól tárgyaltak. A résztvevők véleménye szerint a vállalatok többsége rekonstrukcióra és korszerűsítésre szorul. Gierak közölte, hogy az új négyéves tervben jelentős összehúzó irányzatok elő az élelmiszeripar fejlesztésére, összhangban az éleztvínyonalemelést célzó párt- és kormánypolitikával.
- Irak kőolajipari minisztere figyelmeztette a nagy olajtársaságokat, hogy esetleges részvételük egy Algéria elleni bojkottban veszélyeztetheti iraki érdekeiket. A miniszter ismételt támogatásáról biztosította az algériai kormány külföldi olajtársaságokkal kapcsolatos intézkedéseit.
- Bukarestben aláírták a Román Szocialista Köztársaság és az Albán Népköztársaság 1971-1975. évi árucsereforgalmi és fizetési egyezményét. A megállapodás értelmében az 1966 és 1970 közötti időszakhoz képest kétszeresére növekszik a két ország árucseréje.
- Barcelonában megnyílt a 39. Nemzetközi Vásár, amelyen 33 ország, köztük valamennyi európai szocialista ország és Kuba kiállító részt vesz. A Szovjetunió kereskedelmi kamarájának információs központjával képviselteti magát, de ezekenkívül spanyol cégek közvetítésével több szovjet külkereskedelmi vállalat is bemutatja áruit.
- A chilei gazdasági minisztérium az év hátralévő részére betöltötte a finom merinógyapjú exportját. A minisztériumi rendelet további részleteket nem közölt.

A VG JELENTI

- A KGST kőolaj- és földgázipari állandó bizottsága Pozsonyban tartja ülését. A bizottság munkájában valamennyi tagállam küldöttje részt vesznek. Rajtuk kívül megfigyelőkkel képviselteti magát Jugoszlávia és a Vietnami Demokratikus Köztársaság.
- Georg Leber, a Német Szövetségi Köztársaság közlekedéspolitikai minisztere, június 11-én háromnapos hivatalos látogatásra, Peruba utazik.
- A jövő hét elején amerikai kereskedelmi küldöttség látogat Jugoszláviába. A delegációt Whitney kereskedelmi miniszterhelyettes vezeti. A tárgyalásokon a két ország áruforgalmának fejlesztéséről, a jugoszláviai befektetésekről, az ipari és műszaki együttműködésről és a közös tőkeberuházások lehetőségéről tárgyalnak.
- Román és amerikai szakértők részvételével Bukarestben megnyílt a víz és levegő szennyeződésének kérdésével foglalkozó szeminárium. A szakemberek tapasztalatcsereit folytatnak a szennyeződési ártalmak megelőzésének, ellenőrzésének és leküzdésének korszerű módszereiről s technológiáiról.
- A svájci nagykereskedelmi árindeks májusban 0,1 ponttal 114,7 pontra emelkedett. (Bázis: 1963.) A múlt év májusához képest az emelkedés 2,1 pontot tesz ki — jelenti a svájci ipar-, kereskedelem- és munkaügyi minisztérium.
- Ausztriában 0,2 ponttal nőtt májusban a nagykereskedelmi árindeks és elérte a 122,1 pontot — közli az osztrák statisztikai hivatal. (Bázis: 1964.) Tavaly áprilishoz képest a növekedés 4,9 pontos.
- Varsói sajtójelentések szerint véglegesen eldőlt, hogy a Szilézsiában épülő új személyautógyárban milyen kocsitípust fognak gyártani. A lengyel népaútó az eddig Varsóban gyártott Syrena típus korszerűsített változata, a Syrena-BB lesz és valószínűleg Beskid néven kerül majd forgalomba. Sorozatgyártását előreláthatólag 1972 közepén kezdik meg.
- Dél-Vietnamban 27 százalékkal emelkedtek a megélhetési költségek az 1971 márciusában végződött gazdasági évben. A Nemzetközi Valuta Alap statisztikája szerint ez a leggyorsabb inflációs ütem a világon. Egy év alatt a dél-vietnami valuta vásárlóereje több mint egynegyedével csökkent.

NEM LASSUL AZ INFLÁCIÓ NYUGATON

Semmi kézzelfogható jel nem mutat az áremelkedések ütemének általános gyengülésére a nyugati ipari államokban az elmúlt hat hónap folyamán — írja az OECD által kibocsátott jelentés. A dokumentumot elkészítő szakértők csalódással nyugtázzák az infláció megfékezéséért indított harc gyenge eredményeit. A fogyasztói árak emelkedésének lassulása a múlt év harmadik negyedében átmenetnek bizonyult.

A jelentést az OECD négyes számú munkabizottsága készítette el, amelyet tavaly novemberben hoztak létre az infláció problémáinak tanulmányozására. A munkacsoport rendszeresen ülésezik és folyamatosan vizsgálja az árak illetve termelési költségek alakulását.

A jelentés megállapítja, hogy az „árynyomás” Észak-Amerikában tapasztalható enyhülésének hatását a nyugat-európai és japán áremelkedések ellensúlyozták. A nyugati országok nem ke-

resletli inflációtól szenvednek, hanem költség-inflációtól. A keresletszabályozás módjainak további alkalmazása ezért általában nem vezetett eredményre, sőt a munkacsoport egyes tagjai szerint még káros is lehet.

Az OECD titkárságának előrejelzése szerint 1971 második felében mégis enyhülés lesz az árak növekedésében a fejlett ipari államokban, főleg azért mert a legutóbbi gazdasági lelassulás jelei ezen a téren is érezhetővé válnak. E becsülés előfeltétele azonban, hogy általános lassulás történjen a bérek növekedésében — mondja az OECD dokumentuma. Ennek egyelőre csak nagyon szórványos jelei mutatkoznak. A törvény által szabályozott ár- és bérellenőrzés kérdésében a hét legnagyobb OECD-ország szakértői között egyetértés van: szerintük a jelenlegi helyzet nem alkalmas ennek bevezetésére. Néhány nagy ország álláspontja szerint erre semmilyen körülmények között nem kerülhet sor. (Reuter)

Gazdasági problémák Izraelben

Az izraeli gazdaság két nehéz problémával áll szemben — mondotta a közelmúltban Sapir pénzügyi, kereskedelmi és iparügyi miniszter. A fizetési mérleg deficitje ez év elején több mint 1,2 milliárd dollár volt, aminek kétharmada fegyvervásárlásokból származott. A másik fő probléma, hogy a külföldi adósságok összege elérte a 2,66 milliárd dollárt. Az egy főre jutó nemzeti adósság Izraelben nagyobb, mint bárhol a világon. A miniszter csak a két legjelentősebb problémáról tett említést, azonban a közlekedési ország gazdaságának elemzése még jó néhány kérdést hoz a felszínre. „Vaj és ágyú” politikát követ az izraeli gazdasági vezetés: növekvő fegyverkezési kiadások mellett törekszik az éleztvínyonalemelésre.

Az 1962-ben indult új gazdasági politika — melynek legfontosabb intézkedései a bérek befagyasztása, az izraeli font jelentős devalvációja, a külföldi tőkének további előnyökben való részesítése voltak — nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. 1965 és 1969 között a külföldi beruházások az összberuházás 12,9 százalékát, a magánberuházás 29,2 százalékot képviselték és több mint 400 millió dollárt tettek ki. Az ország gazdaságában igen nagy szerepet játszanak a külföldi kölcsönök, segítők. Beadások szerint 1971 végére a kölcsönök és segítők összege 3 milliárd dollár körül lesz.

1967-től 1969 közepéig az izraeli gazdaságra a viszonylagos stabilitás volt a jellemző. A stabilitást biztosító munkaerő-, deviza- és kapacitástartalékok a háború következtében azonban hamar kimerültek és az izraeli gazdaság súlyos gondokkal találta magát szemben. 1968-ban a bruttó társadalmi termék folyó árakon 15, 1969-ben 11, az elmúlt évben pedig 8,5 százalékkal nőtt. A személyi fogyasztást a kormány kényszerít korlátozni, a megélhetési költségek 10 százalékkal emelkedtek, nőttek az adóterhek és jócskán csökkentek a termelői beruházásokra fordított összegek. Tavaly már csak a kormány importkorlátozó és exportösztönző intézkedései következtében sikerült elkerülni az izraeli font leértékelését. Vészesen alacsony szinten, 400 millió dolláros értéken vannak a tartalékok. A helyzet javítására még tavaly „csomagtervet” fogadtak el, melynek célja az volt, hogy adókkal elvonja a felesleges vásárlóerőt, egyidejűleg megrövidítse a bér-emeléseket megakadályozni.

Míg az államháztartás a felduzzadt katonai kiadások tovagyrúzó hatásaként súlyos problémákkal küzd, a mezőgazdaság és az ipar bővítette termelését.

GTE International céget. Fejlődik a minikomputergyártás. A haifai Elbit cég számítógépei elsősorban Angliában találunk vevőre. 1970-ben az elektronikai ipar termelési értéke 120 millió dollár volt. A következő öt évre ezen a területen évi 20 százalékos növekedést várnak.

A textilipar fő exportcikke 1970-ben a harisnyanadrág volt, 20 millió dollár értékben. 1975-re az egész textilipari exportot — elsősorban műszál szövetek tekintetében — szeretnék 230-250 millió dollárra emelni, ami a jelenlegi exportértéknek háromszorosa lenne.

A Holt-tenger környékén jelentékeny mennyiségű foszfát-, kőszó-, bróm- és magnéziumtermelés folyik. Az ásványi anyagok szinte teljes mennyiségben exportra kerülnek. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium 10 éves terve szerint a fő feladat, hogy Izrael ne csak feldolgozatlan állapotban exportálja kibányászott természeti kincseit, hanem a hazai vegyipar olyan irányba kell fejleszteni, hogy az képes legyen speciális termékek előállítására. Így az alapanyag részesedése az exportban csökkenne. A vegyipar terve a gyógyszerexport megnövelésére is vonatkozik. A haifai kőolajfinomító köré telepített petrokémiai ipar importált etilénből 1970-ben 16 ezer tonna poliétilént állított elő. Jelenleg a polisztirolimportot 6-7 ezer tonnára tehető, de hamarosan átadnak egy új vegyipari létesítményt, amely az évi 10-12 ezer tonna termelésével feleslegessé teszi az importot. A terv a jelenlegi 12,5 ezer tonnás PVC-termelés megnövelését is előírja.

Fejlődnek az élelmiszeripar egyes ágai, elsősorban a konzervipar. A feldolgozatlan citrusfélék exportja csökkeni fog, a jövőben ugyanis a feldolgozott termékek — juice-ok, befőttek stb. — kivitele kerül előtérbe a magasabb világpiaci árak miatt. A tervek szerint 1975-re a 110 millió dolláros mezőgazdasági exportból a citrusfélék nyers és feldolgozott állapotban 45 millió dollárral fognak részesedni.

Jelentős bevételek származnak a turizmusból és a tengeri szállításból is, azokban a fizetési mérleg deficitjét csak kis mértékben csökkentik. Az ország külkereskedelmi mérlege 1970-ben 550 millió dolláros deficitet mutatott. Az export csak 5 százalékkal nőtt, míg az import növekménye ennek többszöröse volt. A gazdasági vezetők elkötelezettek a gazdasági helyzet alakítására, az export növekedésére és az import csökkentésére.

1970-ben az izraeli mezőgazdaság termelése 7 százalékkal nőtt. A főzölc- és gyümölcsféléknél az emelkedés 8 százalékos, a citrusféléknél azonban 2 százalékos termelésviszással tapasztalható (1970-ben 117 ezer tonna volt a citrus-termés). A citrusfélék aránya csökkentésének több oka van. Ezek közül a legfontosabbak a termelési költségek emelkedése és a nyugat-európai piaci árak csökkenése. A mezőgazdaság nemrég 50 millió dolláros hitelt kapott a kormánytól, melynek célja elsősorban a zöldségtermelés preferálása, ugyanis a primörök télen igen jó áron értékesíthetők a nyugat-európai piacokon. A mezőgazdaság az ország élelmiszerbiztonságának csupán 80 százalékát tudja kielégíteni (a gabonáigénynek csak 16 százalékát) és így az élelmiszerbehozzal az izraeli import jelentős tétele.

A szűk keresztmetszetű ipar behozott fűtőanyagokkal, külföldi nyersanyagokkal főként exportra termel. A bányák, erőművek, műtrágyagyárak állami kezelésben vannak, az üzemek 90 százaléka a tiszta kevesebb dolgozó foglalkoztató kisiparosoké. A kormány által a gazdaság túlfűtöttségének csökkentésére hozott tavalyi intézkedések eredményeként az ipari termelés folyó árakon számítva csak 11 százalékkal nőtt, míg 1969-ben a növekedés még 16 százalékos volt.

Az izraeli gazdaság egyik legdinamikusabban fejlődő ágazata az elektronika, a legnagyobb termelésnövekedés a katonai és polgári hírközlő-berendezések terén következett be. Az amerikai érdeklődésnek innen sem hiányoznak. Így például a legnagyobb izraeli elektronikai konzern, a Tadiran, szoros együttműködést épített ki az iparág egyik amerikai vezetőjével, a GTE-vel, amely ezután létrehozta Izraelben a

Izrael legjelentősebb exportcikkei a csiszolt gyémánt, a citrusfélék, a textilipari termékek és az ásványok, amelyek az összexport 37,15, illetve 11 százalékát jelentik. Az import fő tételei a mezőgazdasági eredetű nyersanyagok és élelmiszerek (az összimport 16 százaléka), a közlekedési eszközök és gépek (15-15 százalék). Az ország exportjainak csaknem egyötöde az USA-ba, 12 százalékuk Angliába és 9 százalékuk az NSZK-ba irányul. A legnagyobb importpartnerek az USA, Anglia és Franciaország, 25, 18, illetve 9 százalékot részesedéssel. Szerződéses keret között bonyolódik Izrael és a Közös Piac kereskedelme. Az elmúlt év júniusában kötött öt évre szóló megállapodás értelmében a Közös Piacba irányuló gyümölcs vámját kezdetben 40, az iparcikkekét pedig 30 százalékkal csökkentik. A mérséklés 1974-re eléri az 50 százalékot. A megállapodás szerint Izrael kedvezményes vámfeltételek mellett évi 300 tonna pamuttextilt is szállíthat az EGK tagállamaiknak. Az Izraelbe irányuló közös piaci termékek beviteli vámtételét kezdetben 5-10 százalékkal, egyes árukét 1974-re 30 százalékkal csökkentik.

A gazdasági körök 1971-re 8 százalékos termelésnövekedéssel számolnak. Az 1971-1972-es költségvetés 14 milliárd izraeli font, 20 százalékkal több mint az előző volt. Gazdasági előrejelzések szerint az elkövetkező években az izraeli nemzetgazdaságra a további túlfűtöttség lesz jellemző.

VILÁGGAZDASÁG

VILÁGGAZDASÁG

1971. JÚNIUS 5., SZOMBAT

III. ÉVFOLYAM, 108. (603.) SZÁM

Kereskedelmünk a fejlődő országokkal

Magyarország exportja a fejlődő országokba 1969-ben 40 százalékkal nőtt. Ez a rendkívül magas növekedés 1970-ben lelassult, ennek ellenére a fejlődő országokba jutó magyar export a harmadik öt éves terv során összességében 24,1 százalékkal, importunk ugyanebben az időszakban 53,3 százalékkal emelkedett. Viszonylag új keletűnek mondhatók kapcsolataink a fejlődő országokkal. Az 1960-as évek elejéig mindössze néhány országgal tartottunk számottevő kapcsolatot. Ezt követően, újabb és újabb fejlődő országok kapcsolódtak hazánk külkereskedelméhez, és a megkötött kormányközi egyezmények is mind több piacot nyitottak meg a magyar áruszállítások, illetve vásárlások előtt. Domokos Mátyás, a Külkereskedelmi Minisztérium tengerentúli államközi főosztályának vezetője munkatársainknak nyilatkozott a negyedik öt éves tervben megvalósítandó kereskedelem-politikáról, a fejlődő országokkal kapcsolatos forgalom emelésének lehetőségeiről.

A tengerentúli fejlődő országokkal a forgalmunk a következőképpen alakult: 1965–1970 között az összeforgalom több mint 36 százalékkal nőtt.

Exportunk alakulása

A tengerentúli fejlődő országok részesedése a külkereskedelmi export forgalmunkból 1970-ben az exportban 6,1 százalék, az importban 5,6 százalék volt. A magyar export áruösszetételét vizsgálva kiderül, hogy a fejlődő országokba jutó teljes kivitelünk 35 százalékát az anyagok, alkatrészek, mintegy 32 százalékát a gépek, 21 százalékát a fogyasztási cikkek és 12 százalékát a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek alkották a múlt évben. Ha pedig a gépkivitel a teljes magyar gépxporthoz viszonyítjuk, azt látjuk, hogy 1970-ben összességükkel 6,6 százalékát a fejlődő országokból, a fejlett tőkésországokból pedig 3,6 százalékát adtuk el. Bár a fejlődő országok ma még nem jelentenek számottevő gép-piacot külkereskedelmünknek, szerepük mennyiségében és részesedésében is egyre nő.

Az elmúlt év tapasztalata is bizonyítja, egyes magyar gépipari vállalatok, illetve ágazatok termelésük jelentős részét a fejlődő országokban értékesítik. Néhány példa: a közelmúltban 8 millió dolláros megállapodást kötött a Ganz-MÁVAG Brazíliával vasúti gördülőanyagok exportjára. A napokban versenytárgyalást nyertünk Iránban, amelynek alapján mintegy 5,8 millió dollárért hasonló rendeltetésű termékeket exportálunk. Algériának több mint 4 millió dollárért adtuk el konzervgyárat. Kuwaitnak és Líbiának üsdődarukat, más országoknak vízi járműveket exportálunk. Irak több száz magyar autóbust rendelt. Az EAK is, Tunis is rendszeres vásárlója az IKARUS autóbuszoknak.

Ezek csak kiragadott példák, amelyek azt kívánják érzékeltetni, hogy a fejlődő országok piacainak jelentősége növekszik gépeink eladása szempontjából.

A gépxport növelésére különböző intézkedéseket tettünk. Így például jelentősen szaporítottuk gazdasági együttműködési egyezményeink számát. Csúspan 1970-ben három új egyezményt kötöttünk egy korábban létesített megállapodást kibővítettünk. A harmadik öt éves terv során nemcsak a kormányhitelek keretösszege bővült, de változás következett a hitelfeltételeink bizonyos korszerűsödésében is.

Az elgondolások szerint a negyedik öt éves terv során textilkivitelünk kissé csökken a fejlődő országok iparfejlesztési politikája eredményeinek következtében, ezzel szemben valószínűleg emelkedik majd a gépxport és a mezőgazdasági eredetű termék, többek között a zöldség, konzerv, baromfi, tojás kivitele. Exportunkat növelheti a kisüzemek értékesítése is. Eddig már Nigériában, az EAK-ban, Szudánban, Zambiában, Kenyában folytak biztató tárgyalások a HUNGAROCOOP révén, s a további kilátások is kedvezőek.

Új vonások az eladásoknál

A fejlődő országokkal fenntartott kapcsolataink új vonása a vegyes vállalatokba való részvételünk kiterjedése. Elsősorban azokban az országokban kerül erre sor, ahol a kapcsolatok bővítése feltételezi ezt a formát. Isermetes, hogy Ceylonban izzólampagyár, Libanonban sajtógyár létesült magyar érdekeltséggel. Több kereskedelmi vegyes vállalatot is létrehoztunk. A tervnek szerint a közeljövőben további, elsősorban gépeket értékesítő kereskedelmi vállalatok alakulnak majd. Magyar vállalatok és érdekeltségek létesül-

böző forrásokból vásárolunk. A kávé, kakaó, fűszereket, déligyümölcsöt természetesen szintén jórészt a fejlődő országokból szerezzük be. Jelentős és egyre nagyobb szerepet játszik az ipari félkész- és késztermékek behozatala is. Erre jellemzőként emondhatjuk, hogy fogyasztásicikk-importunk 1965–1970 között majdnem megduplázódott a fejlődő országokból. Különösen gyors a fejlődés feldolgozott mezőgazdasági cikkekben és ipari eredetű késztermékekben. A fogyasztási cikkek importjával kibővülték üzleti lehetőségeink. A negyedik öt éves terv során — újabb országok bekapcsolódásával — tovább növeljük az ipari félkész- és késztermékek behozatalát.

Kereskedelmi munkánk a harmadik öt éves terv során túlzottan koncentrált volt, s ennek ellenpólusaként a forgalom fennmaradó hányada sok viszonylat között oszlott meg. Ma már egyre több vállalat ismeri fel több „bázispiac” kiépítésének szükségességét és ezeken a piacokon a kereskedelem sokoldalú fejlesztését. Ma már több mint tíz bázispiacot tartunk nyilván, amellyel a forgalom az átlagot meghaladó mértékben nő, s amelyek áru-cseréni zömét alkotják, stabilitást biztosítanak kapcsolatainknak. Ezekre a relációkra jut az árucseré-forgalmunk több mint kétharmad része.

Erősíteni a piackutatást

A negyedik öt éves terv során egyik alapvető feladat a fejlődő országok piacain további vásárlási lehetőségeket feltárni, hogy szükségleteinket mind az ipari nyersanyagokból, mind a fogyasztási cikkekből növekvő mértékben a fejlődő országokból fedezzük. Az elmúlt évek eredményei bizonyították, hogy beszerzésünk igen széles árskálát ölel fel. Sok ipari alapanyagot — például foszfátot Algériából és Tunéziából, nyersolajat az EAK-ból, Szíriából, az elkövetkező években valószínűleg Irakból és Iránból nyersgumit, színesfémeket, gyapotot, fehérjetakarmányt — külön-

GAZDASÁGI TANÁCSKOZÁS BONNAN

A Bundesbank taktikázik a devizapiacra

Bonnban megtartotta ülését az „összehangolt (konzertált) akció” — a szakszervezetek, a munkáltatók, a bankok és a kormány képviselőinek csoportja, amellyel a kormány igyekszik szentesíteni a stabilizációs politikáját. A tanácskozáson — mint előző számunkban jeleztük — a kormány képviselője riasztó képet festett az inflációról. A lapzártáig bejutott jelentések szerint a megbeszélésen érdemi megállapodás nem született. A devizapiacra a nyugatnémet jegybank folytatja óvatos taktikáját, a beavatottak szerint meg akarja akadályozni a dollár túl hirtelen hanyatlását.

A tanácskozáson Schöllhorn, a gazdasági minisztérium államtitkára számolt be arról, hogy Nyugat-Németországban még mindig igen erősek az árfelejtő tényezők. Az egy termelési egységre jutó bérköltségek jelenleg 9 százalékkal magasabbak, mint egy évvel ezelőtt. Az alkalmazottak tényleges keresete az év első negyedévében mintegy 15 százalékkal volt magasabb, mint 1970 azonos időszakában.

A szakszervezetek képviselői vitába szálltak ezzel az állítással: a szakszervezetek adatai szerint a munkabérek, beleértve az egyéb juttatásokat is, csak 12,6 százalékkal emelkedtek az egy évvel korábbi negyedéves képest.

Az értekezletre a Reuter-iroda értesülése szerint sokk-hatást tett a düseldorfi statisztikai hivatal előző este kiadott jelentése, amely szerint Észak-Rajna-Vesztfáliában, az NSZK legnagyobb tartományában példátlan mértékben emelkedtek a megélhetési költségek. A jelentés szerint ebben az ország-részben, amely magában foglalja az ipari Ruhr-vidéket, egy négytagú munkáscsaládnak 6,1 százalékkal többet kell a megélhetésre költenie, mint 1970 májusában. Ez a megélhetési költségek legnagyobb százalékos emelkedése a II. világháború befejezése óta.

Az „összehangolt akció” részvevői végül is abban maradtak, hogy külön bizottságot hoznak létre, amelynek lesz a feladata, hogy egységes statisztikai módszert dolgozzon ki az árak és bérek alakulásának felmérésére.

Erősíteni a piackutatást

Az elmúlt év tapasztalata is bizonyítja, egyes magyar gépipari vállalatok, illetve ágazatok termelésük jelentős részét a fejlődő országokban értékesítik. Néhány példa: a közelmúltban 8 millió dolláros megállapodást kötött a Ganz-MÁVAG Brazíliával vasúti gördülőanyagok exportjára. A napokban versenytárgyalást nyertünk Iránban, amelynek alapján mintegy 5,8 millió dollárért hasonló rendeltetésű termékeket exportálunk. Algériának több mint 4 millió dollárért adtuk el konzervgyárat. Kuwaitnak és Líbiának üsdődarukat, más országoknak vízi járműveket exportálunk. Irak több száz magyar autóbust rendelt. Az EAK is, Tunis is rendszeres vásárlója az IKARUS autóbuszoknak.

Ezek csak kiragadott példák, amelyek azt kívánják érzékeltetni, hogy a fejlődő országok piacainak jelentősége növekszik gépeink eladása szempontjából.

Az elgondolások szerint a negyedik öt éves terv során textilkivitelünk kissé csökken a fejlődő országok iparfejlesztési politikája eredményeinek következtében, ezzel szemben valószínűleg emelkedik majd a gépxport és a mezőgazdasági eredetű termék, többek között a zöldség, konzerv, baromfi, tojás kivitele. Exportunkat növelheti a kisüzemek értékesítése is. Eddig már Nigériában, az EAK-ban, Szudánban, Zambiában, Kenyában folytak biztató tárgyalások a HUNGAROCOOP révén, s a további kilátások is kedvezőek.

Az értekezletre a Reuter-iroda értesülése szerint sokk-hatást tett a düseldorfi statisztikai hivatal előző este kiadott jelentése, amely szerint Észak-Rajna-Vesztfáliában, az NSZK legnagyobb tartományában példátlan mértékben emelkedtek a megélhetési költségek. A jelentés szerint ebben az ország-részben, amely magában foglalja az ipari Ruhr-vidéket, egy négytagú munkáscsaládnak 6,1 százalékkal többet kell a megélhetésre költenie, mint 1970 májusában. Ez a megélhetési költségek legnagyobb százalékos emelkedése a II. világháború befejezése óta.

Az „összehangolt akció” részvevői végül is abban maradtak, hogy külön bizottságot hoznak létre, amelynek lesz a feladata, hogy egységes statisztikai módszert dolgozzon ki az árak és bérek alakulásának felmérésére.

Az elmúlt év tapasztalata is bizonyítja, egyes magyar gépipari vállalatok, illetve ágazatok termelésük jelentős részét a fejlődő országokban értékesítik. Néhány példa: a közelmúltban 8 millió dolláros megállapodást kötött a Ganz-MÁVAG Brazíliával vasúti gördülőanyagok exportjára. A napokban versenytárgyalást nyertünk Iránban, amelynek alapján mintegy 5,8 millió dollárért hasonló rendeltetésű termékeket exportálunk. Algériának több mint 4 millió dollárért adtuk el konzervgyárat. Kuwaitnak és Líbiának üsdődarukat, más országoknak vízi járműveket exportálunk. Irak több száz magyar autóbust rendelt. Az EAK is, Tunis is rendszeres vásárlója az IKARUS autóbuszoknak.

NAPRÓL NAPRA

- ♦ A FEJLŐDŐ ORSZÁGOKBA IRÁNYULÓ MAGYAR EXPORT értéke majd negyedével nőtt a III. öt éves terv során. A hatvanas évek eleje óta újabb és újabb fejlődő országok kapcsolódtak hazánk külkereskedelméhez. A IV. öt éves tervben a vállalatok és minisztériumok összehangolt erőfeszítéseivel érhetjük el, hogy Magyarország ez irányú kapcsolatai sokoldalúbbak legyenek. Erre szükség is lesz, mert külkereskedelmünknek egyre fontosabb szektoráról van szó.
- ♦ IZRAEL GAZDASÁGA NAGY PROBLÉMÁKKAL KÜZD — a fegyverkezési kiadások növelésének és az életszínvonal emelésének kettős politikája ugyanis egyre nehezebben folytatható. A nehézségek megmutatkoznak a fizetésimérleg óriási deficitjében és a külföldi adósságok állandó növekedésében. A mezőgazdaság és az ipar azonban az államháztartás súlyos problémái ellenére bővítette termelését.
- ♦ ÁLTALÁBAN NEM VEZETHET EREDMÉNYRE A KERESLETSZABÁLYOZÁS a nyugati országok inflációellenes küzdelmében — írja az OECD jelentése, amelyet lapunk második oldalán ismertettünk. Az áremelkedés ütemének mérséklődésére semmilyen kézzelfogható jel nincs a nyugati ipari államokban, a fogyasztói árak növekedésének lassulása a múlt év harmadik negyedévében átmenetinek bizonyult.
- ♦ A CSEHSZLOVÁK GAZDASÁG FEJLŐDÉSÉRE vonatkozó távlati elképzelésekkel foglalkozik a Világsajtóból című rovatunkban ismertett cikk. A lehetőségeket bizonyos kényszerítő körülmények határozzák meg, a csökkenő munkaerőtartalékok, valamint növekvő nyersanyag és energiaszükséglet. A legfontosabb feladat a minél magasabb fokú hatékonyság biztosítása.
- ♦ OPTIMISTÁK A SZAKÉRTŐK A VILÁG GYAPJÚFELHASZNÁLÁSÁT illetően. Véleményük szerint a gyapjú egyrészt visszahódíthat bizonyos területeket a műszálból, másrészt nagyobb keresletre számíthat a kelet-európai országokban és Ázsia fejlődő országaiban. Jelenleg azonban a gyapjúfelhasználás nem növekszik olyan gyorsan, mint a jóval olcsóbban előállítható műszál.

VÉGET ÉRT AZ ÁLTALÁNOS VITA AZ UNIDO KONFERENCIÁJÁN

Kiküldött munkatársunktól:

Bécsben az UNIDO rendkívüli konferenciáján befejeződött a fő napirendi pont felveti vita. A hozzászólások során több mint 80 ország és nemzetközi szervezet képviselője foglalt állást az UNIDO hosszú távú stratégiájával, finanszírozásával és esetleges szervezeti módosításával kapcsolatban. Három határozati javaslatot terveztek készíteni. A végleges jelentés megismerésére és elfogadása a jövő heti ülések feladata.

A vitában elhangzott felszólalások — hasonlóan az eddig kidolgozott javaslatvezetekhez — a három államcsoportosulás álláspontját tükrözi. Politikai nézeteltérések is felmerültek, de az ellentétek többsége gazdasági jellegű. Valamennyi szocialista ország és számos fejlődő állam (az arab világ, a haladó fekete afrikai államok, Chile, Kuba) határozottan sikrázott az NDK felvetéért. A szocialista országok ezenkívül hangsúlyozták, hogy az UNIDO segítségnyújtó tevékenységét ki kell terjeszteni a VDK-ra és a koreai NDK-ra is.

A vita befejeztével megragadt néhány szó a hallgató füleiben. Ezek közül a leggyakoribb a klíring-ház, pragmatikus, specializált ügynökség, prioritások, hosszú távú tervezés. E szavakat az egyes álláspontok képviselői igen gyakran használták. Pragmatikus, azaz gyakorlati kapcsolatok kiépítése, az UNIDO klíring-ház jellege, amelybe a fejlett országok juttatják a pénzt és a technikai ismereteket, amit aztán az egyes fejlődő országok a megszokott kereskedelmi vagy hitelkapcsolatok után magukhoz vesznek — ez hangzott el leggyakrabban a legtöbb tőkés delegátus felszólalásában.

Az ilyen elképzelések mögött természetesen a magántőke áll. Az USA küldöttségének vezetője például külön felhívta a figyelmet az OPIC-ra, a külföldi magánbefektetéseket irányító amerikai kormánybizottságra. Az angol felszólaló elutasította azt a nézetet, amely a fejlődő országok állami tervezésében való segítségnyújtást javasolta. Véleménye szerint kizárólag ad hoc jellegű, egyedi programok kivételében érdemes részt venni. A fejlett tőkésországok felszólalói csak a kereskedelemben javasolták az állami együttműködést. Az olasz vélemény szerint a fejlődő és fejlett világban arra kell törekednie, hogy kiegyensúlyozza egymást. Ez burkoltan azt jelenti, hogy maradjon meg a jelenlegi nemzetközi munkamegosztás: a fejlődő világ legyen továbbra és elsősorban agrár-, nyers-

anyagtermelő és más iparágakban törekedjék az import helyettesítésre.

A szocialista felszólalók beszédei mást tartalmaztak. Gvisiani, a Szovjetunió tudományos és technológiai állami bizottságának elnökhelyettese, a hangsúlyt az állami szintű együttműködésre helyezte. A fejlődő országoknak elsősorban a hosszú távú tervezésben, az iparfejlesztés irányában és a helyi viszonyoknak megfelelő legfontosabb iparágaknak kiválasztásában kell támogatást kapniuk. A beáramló külföldi magántőke korlátozására mozgósítani kell valamennyi belső erőforrást, az exportra termelő iparágakra pedig nagy súlyt kell fektetni. Gondosan tanulmányozni kell az államosítás lehetőségeit, a vállalatok között kölcsönösen előnyös együttműködést és a fejlődő világon belüli integráció lehetőségeit is.

Jelentős teret kapott valamennyi szocialista felszólaló hozzászólásában a nem tradicionális iparágak (például vegyipar) fejlesztésének szükségessége a fejlődő országokban és az e téren való segítségnyújtás. Az UNIDO klíring-ház, azaz közvetítői szerepköre, ahogyan azt a nyugatiki kifejtették, elfogadhatatlan. Ez pusztán a magántőkének hasznos, amely úgyis csak a számára előnyös ágazatokat fejleszti.

A harmadik csoportosulás, a fejlődő világ nem egységes. A távol-keleti országok az UNIDO közvetítői szerepkörének hasznosságát hangsúlyozták. Más országok viszont az arab világ egy részével és Nigériával az élen a munkaintenzív iparágak fejlesztése mellett foglaltak állást, hogy gátat vessenek a külföldi tőkének. Chile és Kuba a technikai ismeretek megszerzésében kért főként segítséget. A tőke — szerintük — a technikai tudás mellett csak másodszeret játszik.

Elsősorban a latin-amerikai országok részéről merült fel az igény az UNIDO teljes szerkezeti reformjára. Azt hangsúlyozták, hogy az UNIDO fejlődésében eljutott odáig, hogy specializált ügynökség, azaz önálló ENSZ-szerv legyen. Ezt az álláspontot egyébként több afrikai, ázsiai állam is támogatja. Félő azonban — s ez a szocialista álláspont —, hogy az ily módon létrejött szervezet elvessz az adminisztrációban és a bürokratizmusban, a fejlődő világ iparosításában betöltött szerepe háttérbe szorul.

A konferencia hétfőn folytatja munkáját. E napon és a keddi zárülésen állítják össze azt a jelentést, amelyet majd az ENSZ közgyűlése elé terjesztenek.

V. A.

Amerikai ipari delegáció a Szovjetunióban

A Szovjetunió kész szerszámgépeket vásárolni az Egyesült Államoktól, ha Amerika is hajlandó szovjet gépeket és berendezéseket importálni — mondotta Komarov szovjet külkereskedelmi miniszterhelyettes. A miniszterhelyettes egy 32-tagú amerikai szerszámgépipari delegáció előtt tette a fenti kijelentést.

Az Egyesült Államokból érkezett szerszámgépipari küldöttség 15 nagyvállalatot képvisel. A csoport május 29-én érkezett a Szovjetunióba és azóta találkozott a kereskedelem és az ipar több képviselőjével, felkerestek két szovjet külkereskedelmi vállalatot is, a szerszámgépek bevitelével foglalkozó Sztankoimportot és a motorok importjával foglalkozó Avtoimportot.

A szovjet miniszterhelyettes és az amerikai küldöttek megbeszélésein mindkét fél hangot adott annak a nézetének, hogy lehetőség van szerszámgépipari licenckölcsönös vásárlására, és technikai információcserében állapodtak meg — közli a Reuter-jelentés.

A Szovjetunió nagy kanadai búzavásárlása

A Szovjetunió 130 millió bushel búzát vásárolt Kanadától 235 millió dollár értékben — jelenti a Reuter. Az erről szóló szerződéseket pénteken írták alá Ottawában. Két megállapodásról szó van — mondotta Otto Lang miniszter, akire a kanadai búzahivatal ügyei tartoznak — az egyik az 1966-ban aláírt szovjet–kanadai szerződés teljesítése, a másik újabb 81,5 millió bushel búza szállításáról szól.

Kanada ebben a hónapban kezdi meg a búza exportját, és a szállítások még a jövő évben is folytatódhatnak. A búza egy részét (összesen 350 ezer metrikus tonnát) liszt alakjában szállítják. A szerződés alapján a fizetés szállításkor történik.

A nagy üzlet hírére felénkült a kereslet a kanadai dollár iránt. Árfolyama Londonban 13 USA-centtel emelkedett.

Lang bejelentését a parlamentben kedvezően fogadták, és összefüggésbe hozták Trudeauu miniszterelnöknek a közelmúltban tett moszkvai látogatásával. (Reuter)

Konferencia a közlekedésről

Az európai tőkés államok közlekedési miniszterének 33. konferenciája Madridban a múlt héten fejeződött be. A konferencia három ajánlást fogadott el. Javasolja a vasúti forgalomban a 4–14 éves gyermekekre érvényes tarifát 50 százalékkal leszállítani; sürgeti a nemzetközi vasúti forgalomra vonatkozó új konvenciók ratifikálását; végül javasolja, hogy az országutakon való közlekedés sebességének korlátozására szükséges intézkedéseket tanulmányozzák.

A sebességkorlátozással kapcsolatban a konferencia során elmondották, hogy Luxemburgban az országúti sebességet óránként 90 kilométerben maximálják és ez a balesetek számának 25 százalékos csökkenéséhez vezetett. A kedvező tapasztalatok alapján Belgium bejelentette, hogy 1972. január 1-től kezdve, hasonló korlátozást léptet életbe. A konferencia javaslata azt is fölveti, hogy kiemelt időszakokban, mint a hétvége, a szabadságidő időszakában, a haladási sebesség további korlátozása volna kívánatos.

Finanszírozási nehézségek a jugoszláv rézexportnál

A jugoszláv réztermelők és -feldolgozók szövetségét igen kellemetlenül érintette a Jugoszláv Külkereskedelmi Banknak az a döntése, hogy a korábbi részére már megszavazott 60 millió dináros hitel folyósítást beszünteti és azt a Jugometal nevű vállalatot kérésztül a bori rézbánya rendelkezésére konvertálja. A banknak ez az egyoldalú intézkedése a szövetséget igen súlyos helyzetbe hozta, mert a bori réz szállítási és fizetési feltételei közismerten rendkívül szigorúak (például késedelmes, 20 napon túli fizetés esetén visszavonhatatlanul elvesz a szerződésileg lekötött mennyiségekre való jogosultság).

A szövetséget a bank eljárása annál is inkább meglepte, mert egyrészt tavalyi exporteredménye igen jó — mintegy 120 millió dollár — volt, másrészt az érdekeltekkel nem közölték és nem tanácskozták meg a tervbe vett lépést. A hitelkapcsolatra vonatkozó alapító egyezmény és megsértése miatt a szövetség a Külkereskedelmi Bank intervenció végrehajtó tanácsához szándékozik fordulni, annál is inkább, mert a rézfeldolgozók kivitel kapacitását veszélyezteti a hitelmegvonás, amely így módon az ország egész fizetési mérlege számára negatív hatásokat vonhat maga után. (Privredni Pregled)

MALAYSIA ÉS A SZOCIALISTA ORSZÁGOK

1970 sok szempontból kedvezőtlen éve volt a három részből — Nyugat-Malaysia, Sarawak, Sabah — álló maláj föderációnak, közismertebb nevén Malayániának. A gazdasági fejlődés üteme lelassult, az 1969-es 8,6 százalékkal szemben a GNP a múlt évben mindössze 5 százalékkal nőtt, a világgazdasági árak kedvezőtlen alakulása (a nyersgumi libránkénti ára egy év alatt 30 centtel esett) az exportnak csak mérsékelt értékbeni növekedését tette lehetővé, míg az import a belföldi kereslet nagymértékű emelkedése következtében — a magánberuházások például 18 százalékkal emelkedtek —, 18 százalékkal nőtt.

Az ország azonban még így is a térség legfejlettebb államai közé tartozik, az egy főre jutó jövedelem 352 dollár — Délkelet-Ázsiában ez tekintetben csak Singapore előzi meg —, a valutatartalékok 1971 januárjában 735 millió dolláros szintet értek el, és a rövid lejáratú külföldi adósságtömeg (260 ezer dollár) egyáltalán nem aggasztó.

A trópusi ország gazdaságának forrását jórészt természeti kincsei jelentik. Nyersgumból — a megművelt földterület 63 százalékán ezt természetik — a világtérlemez 45 százalékát adja és bár a gumitermesztő területek többsége kis gazdaságok kezén van, a gazdálkodás technikai színvonala állandóan emelkedik. Így a 60-as évek második felében kikísérletezték a jó minőségű SMR (Standard Malaysian Rubber) gumifaját, amely 1970-ben már a kivitel 19 százalékát adta. A múlt évi termelési eredmény azonban némileg elmarad az előző évitől, tükrözve a kormány törekvését, hogy figyelembe véve a nyersgumi világgazdasági helyzetét és a szintetikus gumi egyre növekvő konkurenciáját, csökkentse az ország gazdaságának a nyersgumi-kivitelből való egyoldalú függését. Így nyert növekvő jelentőséget a pálmaolaj-termelés, amelyben Malaysia szintén első a világon (385 ezer tonna), a kókuszolaj és a kopro, az ananász és más trópusi növények. Világviszonylatban is jelentős fakitermelése, s ez a föderáció keleti felére is jellemző (1969: 11 millió tonna fűrészelt rönk és vágott fa). Hasonló bőséggel találhatók Malaysia-ban különböző ásványi nyersanyagok is. Az állam exportbevételeiből közvetlenül a nyersgumi után az ön részesedik a legnagyobb mértékben (1970-ben 73 700 tonnát bányásztak), de jelentős a bauxitbányászata (1,4 millió tonna), vasérckitermelése (15 millió tonna) és olajbányászata (859 ezer tonna) is. A felsorolásnak azonban még nincs vége. A mindössze 10,6 millió lakosú ország rendelkezik a rendkívül ritka titánium tartalmú ilmenit, Sabah szigetén japán mérnökök rizlelőhelyet fedeztek fel, amelynek kiaknázása 1973-ban megkezdődik, és Nyugat-Malaysia, valamint Sarawak partjai mellett a Mobil Oil, a Continental Oil és az ESSO kutat új olajmezőket.

A fejletlen ipart (csupán a GNP 12 százalékát adja) nagyjából 3 kategóriára oszthatjuk. Az első csoportba tartozó iparágak a hazai nyersanyagokat dolgozzák fel. A legjelentősebbek termelését 1970 első felében a következő adatok szemléltetik: gumiipar 7,5 millió libra, cementtermelés 476 ezer tonna, szappan és mosószerek 37,5 millió libra, ananászkonzerv és juice 36 ezer tonna, vas és acél 43 ezer tonna. A második szektorba tartozó iparágak a hazai fogyasztói piacot igyekeznek kielégíteni, mint például az élelmiszeripar, fa- és bútortipar, papíripar, nyomdászat, textilipar (44 millió yard a múlt év első felében) stb. A harmadik kategóriába az iparcikket, feldolgozott termékeket gyártó (alapvetően exportra orientált) iparágak tartoznak.

Az ország munkanélkülisége az elmúlt években növekedett, az 1969-es 3,3 százalékos szintet a múlt év első felében 3,7 százalékra emelte. Ennek oka az ország gazdaságának strukturális változásai. A múlt év első felében a gazdasági növekedés az exportból 78 millió dollár értékű árut a Szovjetunió (amely általában a malajziai nyersgumi-kivitel 23–25 százalékát veszi meg), 21 milliót Lengyelország, 10 milliót Jugoszlávia és 7 milliót (az előző évhez viszonyítva csaknem 500 százalékos emelkedés) Csehszlovákia vett fel. A szocialista országok elsősorban a közvetlen nyersgumikereskedelemben érdekeltek — így kedvezőbb árszint érhető el —, de érdemes foglalkozni a pálmaolajjal az afrikaiál jobb minőségű), és az ország egyéb értékes természeti kincseivel is. Malaj részről többször hangsúlyozták, hogy lehetőséget látnak a szocialista országok bekapcsolódására közös vállalkozások formájában Malaysia nyersanyagfeltárási és talajjavítási programjában, fakitermelésében is. Múlt év őszén például Románia önkutatóra létesített közös vállalatot egy malajziai bányavállalattal.

A kapcsolatok fejlődésének komoly akadályai, hogy a szocialista országok áru egyelőre még nem törtek be nagyobb mértékben a délkelet-ázsiai ország piacára. E területen nagy eredményt hozott Patolicsev 1969 tavaszán tett látogatása és a szovjet ipari-kereskedelmi kiállítás, amelynek eredményeként 3 millió dollár értékű szovjet áru talált vevőre.

SENÉGÁL KÜLKERESKEDELME

Tudósítónktól:

A senegáli minisztertanács megvizsgálta az ország külkereskedelmének és fizetési mérlegének alakulását. A kiadott közlemény szerint Senegál külkereskedelmi forgalmát 1970-ben az import növekedésének lassulása és az export fokozódásának jelentős gyorsulása jellemezte. Az import értéke 2,3 milliárd afrikai frankkal, vagyis 4,5 százalékkal, az exporté 10,3 milliárd afrikai frankkal, vagyis 32,3 százalékkal növekedett. Ennek eredményeként csökkent a külkereskedelmi forgalom mérlegének hiánya, amely 1969-ben még 19,4 milliárd frankot, de 1970-ben már csak 11,4 milliárdot tett ki. Az export értéke egyre nagyobb arányban fedezi az import értékét. Az export 1969-ben a teljes import 63 százalékát, de 1970-ben már 79 százalékát fedezte.

Az áruexport keretében fokozódott a nyersanyagok, a növényi és állati eredetű termékek, az élelmiszerek, az itál, a dohány és egyes fogyasztási cikkek kivitele. Senegál exportjára tehát

gyakorolt a gyenge földimogyoró-termes, amelynek részaránya a teljes exportból 48 százalékra csökkent a korábbi, több mint 50 százalékról.

Az import növekedését főleg a gépek és ipari berendezések, valamint egyes tartós fogyasztási cikkek behozatalának fokozódása mozdította elő.

Senegál áruinak legnagyobb vásárlója Franciaország, ide irányul a teljes export 55 százaléka. Figyelemre méltó, hogy Elefántcsontpart Senegálból származó áruimportja értékét — 1969-hez viszonyítva — megháromszorozta. Jelentős piacot biztosít még Senegál számára Hollandia és Mauritánia.

Senegál importszükségletének többségét Franciaország elégíti ki, innen származik a teljes import 51 százaléka. Mellette fontos szállító még a Német Szövetségi Köztársaság, Elefántcsontpart, és az USA.

Senegál fizetési mérlegének deficitje 1970 végén 3,4 milliárd afrikai frankot tett ki, míg egy évvel korábban a mérleghiány 5,5 milliárd frank volt.

Jelentés a lengyel gazdasági helyzetről

A lengyel minisztertanács legutóbbi ülésén értékelte az ország gazdasági helyzetét, az ideai népgazdasági terv első öt hónapos teljesítésében elért eredményeket, Megállapította, hogy „számos jel a gazdasági helyzet fokozatos javulására mutat”.

A lengyel ipar egész termelése a tavalyi azonos időszakhoz képest ez év első öt hónapjában 7 százalékkal növekedett. Ezalatt a beralap 6,8 százalékkal nőtt. Az éves terv előirányzatait 5 hónap alatt 40,3 százalékkal teljesítették. A belkereskedelmi forgalom 9 százalékkal emelkedett. A mezőgazdaság termékiállításai megfelelőek. Az ideai lakásépítési tervet 5 hónap alatt 28,7 százalékra teljesítették.

Az ország gazdasági helyzete egészében kedvező — állapította meg a minisztertanács. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem tapasztalhatók negatív jelenségek. A piacon számos árucikkből még ellátási nehézségek mutatkoznak. A falvakban igen komoly az építőanyaghiány. Egyes élelmiszercikkekkel továbbra sem sikerült fedezni a keresletet. Az ország több vidékén, többek között a Balti-tenger melléki vajdaságban, húshiány tapasztalható. (MTI)

Kanadai adóreform

A kanadai kormány adóreform-törvényt jelentett be. A reform, amely július 1-én lép életbe, bevezeti a tőkénység-adót. A törvény 1 millió alacsony jövedelmű polgárt felment az adózás alól, 4,7 millió alacsonyabb tarifa alapján adózik, 2 millió változatlan összegű, 1,3 millió pedig magasabb adót fizet. Az adóreform megszünteti az eddigi 3 százalékos pótdadót. A vállalati adótarifát 50-ról 46 százalékra csökkentik. A csökkentéseket a gazdaság ösztönzése és a munkanélküliség felszámolása érdekében határozták el.

A külföldi tulajdonban levő vállalatok teljes bevételeik után magas tarifa szerint adóznak. A kanadai ellenőrzés alatt álló magánvállalatok adókezelésüket kapják. Az új bányák számára nyújtott hároméves adókedvezmény 1973-tól megszűnik, helyére a feltárási és fejlesztési költségek gyorsított leírása lép. (Reuter)

Az olasz kormány gazdasági intézkedései

Colombo olasz miniszterelnök megvitatja a gazdasági miniszterekkel és magas rangú tiszviselőkkel azoknak a gazdasági intézkedéseknek a sorozatát, amelyekkel a kormány ösztönözni szándékozik az olasz gazdaságot.

Az intézkedések sorozata — mint már jelentettük — a hitelfelvétel megkönnyítését tartalmazza, valamint a beruházások ösztönzésére irányuló lépéseket és a kisebb vállalatok társadalombiztosítási terheinek enyhítését.

Még legalább egy tanácskozásra lesz szükség, amíg az összes technikai részlet végleges formát nem ölt és az intézkedéseket kormányrendelet alakjában nyilvánosságra nem hozzák. Utána az intézkedések azonnal érvénybe lépnek, de a parlamentnek 60 napon belül utólag jóvá kell hagynia azokat. (Reuter)

Az EKG és Latin-Amerika

A Közös Piac hat tagállama és 22 latin-amerikai ország megállapodott, hogy gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokat állandó párbeszéd révén erősíteni fogják és a jövőben éventék legalább egyszer követi szinten találkozára gyűlnek össze Brüsszelben. Az új megállapodás nem érinti a két államcsoportot egyes országai között folyó bilaterális tárgyalásokat. (AP)

Az ország gazdaságának mezőgazdasági jellegét jól tükrözi a külkereskedelmi struktúrája is. A kivitelben hagyományosan döntő a nyersgumi és ön részesedése, az 1970. évi összexport értékének — 1676 millió dollár — 33, illetve 19 százalékát adták. Jelentős még a farfák és vágott fa (16 százalék), vasérc (34 millió dollár), olaj, pálmaolaj és kókusz reszesedése is. Az elmúlt évek következtében iparosítási politikája következtében a feldolgozóipar is 200 millió dollárral járul hozzá az exportbevételekhez. Az 1969-es importtatiztika — részletes 1970-es adatok még nem állnak rendelkezésre — jól tükrözi a gazdasági struktúra átalakításának irányába tett erőfeszítéseket; 1,17 milliárd dollár importértékből 274 millió dollárért gépeket és közlekedési eszközöket hoztak be.

1967 óta állandó törekvés figyelhető meg Malaysia részéről, hogy egyoldalú gazdasági függését a tőkésorságoktól csökkentse, kapcsolatot keressen a szocialista országokkal. Külpolitikai téren ez a szándék abban is kifejeződött, hogy az ország részt vett az el nem kötelezették lusaki konferenciáján és közeledett a Kínai Népköztársasághoz. A kelet-európai szocialista országok és Malaysia között a kereskedelmi forgalom régebben is jelentős volt, de a közvetlen kapcsolat hiányában a legnagyobb volument jelentő gumikereskedelem a londoni tőzsdén keresztül bonyolított le. 1967 áprilisában a föderáció kereskedelmi egyezményt kötött a Szovjetunióval, majd 1970 februárjában hasonló szerződések jöttek létre Malaysia és Lengyelország, Románia, Bulgária, Jugoszlávia és Magyarország között. A szerződések tartalmazták a legnagyobb kedvezmény elvét, a kereskedelmi képviselők kölcsönös felállításának jogát — 1969-ben a szocialista országok részesedése Nyugat-Malaysia — az ország gazdaságilag jóval fejlettebb része — kivételében már jelentősen megnövekedett. Az exportból 78 millió dollár értékű árut a Szovjetunió (amely általában a malajziai nyersgumi-kivitel 23–25 százalékát veszi meg), 21 milliót Lengyelország, 10 milliót Jugoszlávia és 7 milliót (az előző évhez viszonyítva csaknem 500 százalékos emelkedés) Csehszlovákia vett fel. A szocialista országok elsősorban a közvetlen nyersgumikereskedelemben érdekeltek — így kedvezőbb árszint érhető el —, de érdemes foglalkozni a pálmaolajjal az afrikaiál jobb minőségű), és az ország egyéb értékes természeti kincseivel is. Malaj részről többször hangsúlyozták, hogy lehetőséget látnak a szocialista országok bekapcsolódására közös vállalkozások formájában Malaysia nyersanyagfeltárási és talajjavítási programjában, fakitermelésében is. Múlt év őszén például Románia önkutatóra létesített közös vállalatot egy malajziai bányavállalattal.

A kapcsolatok fejlődésének komoly akadályai, hogy a szocialista országok áru egyelőre még nem törtek be nagyobb mértékben a délkelet-ázsiai ország piacára. E területen nagy eredményt hozott Patolicsev 1969 tavaszán tett látogatása és a szovjet ipari-kereskedelmi kiállítás, amelynek eredményeként 3 millió dollár értékű szovjet áru talált vevőre.

Gonda György—Lőrincze Péter

SVÁJC ÉS A KÖZÖS PIAC

A svájci kormány szerint az ipari termékek kölcsönös szabad kereskedelméről szóló megállapodás hasznos alapja lehetne Svájc és a Közös Piac kapcsolatának. Ezt mondja a kormány közleménye, amelyet a Közös Piac és Svájc közötti puhatolózó megbeszélésekről szóló jelentés meghallgatása után adtak ki. Svájc nem törekszik teljes tagságra. A Svájc és a Közös Piac közötti megállapodás egyszerre léphetne életbe a Közös Piac kibővítésével.

A svájci kormány szerint az ipari termékek szabad forgalmáról szóló megállapodás nem ütközik alkotmányjogi nehézségekbe és megfelel a GATT előírásainak. A meg egyezés nem érintené Svájc semlegességét sem. A szabadkereskedelmi megállapodáson kívül Svájc szélesebb körű egyezményt is javasolt a Közös Piacnak, amely alapja lehet a más területeken kifejtett szorosa gazdasági együttműködésnek.

A közös piaci tárgyalásokkal egyidőben Svájc igyekszik megszilárdítani gazdaságát. Brugger gazdasági miniszter bejelentette: a minisztertanács még ebben az évben a parlament elé törvényjavaslatot terjeszt, amely több eszközt biztosítana a kormánynak a gazdaság befolyásolására. A kormány szeretné megfékezni az infláció és gátat akar vetni a munkanélküliségnek. A szövetségi kabinet nagyobb hatalmat kapna a közéleti beruházások befolyásolására és a külgazdaság ellenőrzésére is, beleértve a külkereskedelmet.

A kormány felhatalmazást kér arra is, hogy esetenként különadót vessen ki, vagy szükség esetén csökkentse az adókat. A helyi szervek több éves pénzügyi tervet készítenének. A kormány pénzügyi támogatásban részesítené a helyi szerveket, s ennek mérte gazdaságuk eredményességétől függene. (Reuter)

A VG JELENTI

- Nem születtek hitelpolitikai döntések a nyugatnémet szövetségi bank központi banktanácsának szerdai frankfurti ülésén. A rendszeres ülés után Klasen, a bank elnöke megismételte azt az álláspontot, hogy a márka lebegése lehetővé teszi az NSZK-ban az inflációellenes politika végrehajtását. A Bundesbank június 1-én emelte a minimális tartaléklétet és a márka lebegő árfolyamának bevezetése óta dollár-eladási útján 7 milliárd márka külföldi valutától szabadult meg.
- Nagy-Britannia bruttó hazai terméke (GDP) az év első negyedében 2 1/2 százalékkal maradt alatta az előző negyedévnek. A központi statisztikai intézet jelentése szerint a kereslet erősen csökkent. Legszembetűnőbb volt ez a fogyasztói kiadások terén, főként a postászátráj és a Ford üzemeiben lezajlott sztrájk következményeként.
- A szovjet—argentin kereskedelmi egyezmény küszöbönálló aláírásával kapcsolatos kérdéseket vitatta meg Moszkvában Grisin szovjet és Estrani argentin külügyminiszter-helyettesek az egyezményt előreláthatólag a hét végén írják alá. Az utóbbi időszakban a két ország kereskedelme évi 30 millió rubel volt.
- A nyugatnémet járműtermelés májusban 344 ezer darabra csökkent az áprilisi 393 ezer darabról, de mintegy 40 ezerrel haladta meg az egy évvel korábbi termelés szintjét. Az autógyártók szervezetének jelentése szerint az export májusban 193 200 darab volt az egy hónappal korábbi 202 500 és az egy évvel korábbi 168 600 darabban szemben. Az autótérlemez májusban 284 300 darab volt, 4 ezerrel kevesebb az áprilisinál.
- Szopa lengyel hajózási miniszter kedden a Kínai Népköztársaságba utazott. A miniszter, akit a kínai közlekedési minisztérium hívott meg, részt vesz egy lengyel—kínai hajózási vegyes vállalat létrehozásának 20. évfordulója alkalmából tartandó ünnepségen.
- Egész Svédországra kiterjedő sztrájkot sikerült az utolsó pillanatban leállítani szerdán este a svéd ipari szakszervezetek és munkáltatók tárgyalásán. A két fél elfogadta a döntőbírói javaslatát, amely szerint a következő három évben 800 ezer tisztviselőnek 27,9 százalékos béremelési biztosítanak. A meg egyezést két hónapig tartó eredménytelen tárgyalások előzték meg. Munkapiaci szakértők szerint a tisztviselők sztrájkja lépése megbénította volna az ország gazdasági életét.
- A nyugatnémet exportárak májusban 4,8 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbi, viszont 0,2 százalékkal maradtak alatta az áprilisi színvonalnak. A szövetségi statisztikai iroda adatai szerint az importárak ugyanakkor 1 százalékkal haladták meg a tavalyit és 1,4 százalékkal csökkentek áprilishöz viszonyítva.

- A Wankel bolygódogattyús motor licencének eladásáról tárgyal az Audi NSU Auto Union és az amerikai Ford Motor és a svéd Volvo AB. Vállalat képviselőivel. A vállalat igazgatósági tanácsának egyik tagja elmondotta, hogy a közeljövőben tovább kívánják fejleszteni a híres Wankel-motort. Az Audi NSU eddigi 19 licenccserejét köthött más motorgyártókkal. A vállalatnak a licenccseregyezményekből származó bevételei tavaly megduplázódtak.
- A fogyasztói kiadások Hollandiában meredeken emelkednek az év második felében, ha a kollektív tárgyalások során továbbra is hozzájárulnak a bérek 12 százaléknál magasabb emeléséhez. A holland fogyasztói kiadások növekedése viszont azt eredményezheti, hogy a fizetési mérleg folyó tételeinek deficitje erőteljesen bővül és meghaladja az 1,2 milliárd gulden.
- A Pakisztánt segélyező országok tájékoztató jellegű megbeszélést folytattak Párizsban. Az ülésen részt vettek a Világbank elnöke alatt Ausztrália, Belgium, Kanada, Franciaország, az NSZK, Olaszország, Japán, Hollandia, Norvégia, Svédország, Anglia és az USA képviselői. Az ülésen konkrét kötelezettséget egyik ország sem vállalt, de valamennyien hangsúlyozták, hogy hajlandók részt venni az ENSZ égise alatt a kelet-pakisztáni lakosság megsegélyezésében.
- Az NSZK arany- és devizatartaléka 3,2 milliárd márkával 65,6 milliárd márkára apadtak a június 15-vel végződött héten. Az aranytartalmak változatlan szinten maradtak, az SDR különleges lehívási jogok gyarapodtak.
- Font kubai külkereskedelmi miniszter és Rodriguez, a kubai nemzeti bank elnöke Moszkvába érkezett. A vendégeket Patolicsev szovjet külkereskedelmi miniszter fogadta.
- Peru 25 ezer tonna búzát importál Ausztráliából belső fogyasztásra. A vásárlást az EPSA mezőgazdasági kereskedelmi szolgálat irányítja. Az ár és a szállítási időpont ismeretlen.
- Az Ugine Kuhlmann SA. francia vállalat csak 2,7 százalékkal tudta növelni eladott termékeinek számát az év első hónapjában 1969 azonos időszakához viszonyítva. A vállalat vegyipari részlege 12,9 százalékkal növelte eladásait, viszont a fémsektor értékesítése 7,5 százalékkal csökkent. Utóbbit azzal indokolják, hogy kedvezőtlenül alakult a speciális és rozsdamentes acélok piacán a helyzet. Kuhlmann ennek ellenére tartani akarja ide 500 millió frankos beruházási tervét.
- Törökország gazdasága a lehető legrosszabb helyzetben van — jelentette be szerdán Ergin török pénzügyminiszter. Rádióbeszédében szólította fel a lakosságot, hogy az infláció megfékezése érdekében bánjanak takarékosan a pénzzel és tartózkodjanak a nem szükségzerű javak megvásárlásától.

ELFOGADÁS ELŐTT A KGST-BEN

A gazdasági együttműködés komplex programja

Az országgyűlés szerdai ülésén Fock Jenő miniszterelnök megtartotta expozéját. A kormány elnöke bevezetőjében néhány, a negyedik ötéves terv teljesítésével összefüggő gazdaságpolitikai kérdéssel foglalkozott, így a többi között a vállalati tervezéssel, a közpénzügyi tervekkel, a népgazdasági szerkezetének javításával. Majd részletesen szövegezte az energiaellátásról, a vegyipari termelés növeléséről, a közúti járműgyártásról, az alumíniumipar fejlesztéséről, a számítástechnikai program végrehajtásáról, a textilipari rekonstrukcióról, a szocialista mezőgazdaság feladatairól. A miniszterelnök expozéjából a nemzetközi gazdasági együttműködésről elhangzottakat kívánjuk kiemelni.

A negyedik ötéves terv nagy feladatainak megvalósításában, további fejlődésünkben meghatározó a nemzetközi gazdasági együttműködés — mondotta Fock Jenő miniszterelnök. Külgazdasági kapcsolatainkban döntő szerepet töltenek be a szocialista országok, mindenekelönt a Szovjetunió és a KGST szervezethez tartozó más szocialista államok. A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsához tartozó országok figyelmüket a szocialista gazdasági integráció kibontakoztatására összpontosítják.

Az integráció jellemző sajátossága — mondotta a továbbiakban a miniszterelnök —, hogy egy időben kiterjed a gazdaság majdnem minden szférájára, s minden részt vevő ország számára hasznos. Az integráció hosszabb folyamat. Ennek kezdeti szakaszában vagyunk, s kibontakoztatásáért még nagyon sokat kell tennünk. Ez természetesen és gazdasági adottságai jelentősen eltérnek egymástól.

A szocialista integráció kibontakoztathatóvá teszi a részt vevő országok gazdaságának összehangolt, gyors ütemű fejlesztését, a természeti és munkaerőforrások ésszerűbb kihasználását, a termelés tudományos megvalósított specializálását, a fejlettségi színvonalban történelmileg kialakult különbségek kiegyenlítését, a szocialista termelési mód nyújtotta előnyök teljes kihasználását, az internacionalizmus elveinek érvényesítése alapján. Mindez elősegíti a közösen kialakított, illetve egyeztetett gazdaságpolitikát, a gazdaságfejlesztési koncepciókat.

A szocialista országok integrációja nem jelent zárt csoportosulást. Fejlesztési kívánjuk gazdasági együttműködésünket az egyenlőség és a kölcsönös előnyök elve alapján a világ minden országával, szorosan beleilleszkedve a nemzetközi munkamegosztás egész rendszerébe.

Közös elhatározásból a KGST soron következő tanácskozásának napirendjére kerül a gazdasági együttműködés továbbfejlesztése, komplex, hosszú távú programjának kidolgozása — mondotta a kormány elnöke. Ezután ismertette a szocialista országok közötti gazdasági együttműködés fejlődését.

Nagy jelentőségű a KGST tagállamai által megalkotott Nemzetközi Beruházási Bank tevékenysége. A bank mindenekelönt olyan beruházásokat finanszíroz, amelyek létrehozása több KGST-ország közös érdeke, s amelyek különösen fontosak az integrációs folyamat

kibontakoztatása szempontjából. Népgazdaságunk strukturális átalakítása feltétlenül megköveteli a nemzetközi gazdasági együttműködés továbbfejlesztését. Arra törekszünk, hogy az együttműködés új formáit és módszereit felhasználva bővítsük gazdasági kapcsolatainkat. Véleményünk szerint az együttműködés egyik sokat ígérő formája a természeti ásványi kincseink közös kitermelése, az egy-egy ország erejét meghaladó iparfejlesztési célok együttes erővel történő megvalósítása. A közös létesítmények fontos szerepet tölthetnek be a növekvő anyag-, illetve félkészáru-szükségletek gazdaságos ki-elégítésében. Együttműködésünk új, sokat ígérő jelensége, hogy a szocialista országok vállalatai között mind gyümölcsözőbb, sokféle kooperációs formák alakulnak ki.

Ezután a miniszterelnök a magyar külkereskedelmi forgalom alakulásáról szólt. Külkereskedelmi forgalmunk több mint egyharmadát a Szovjetunióval bonyolítjuk le. A többi szocialista ország együttes részesedése megközelítően ugyanennyi — körülbelül ezek az arányok maradnak meg az ötéves terv időszaka alatt is. A kölcsönös előnyök, az egyenjogúság alapján fejlesztési kívánjuk külgazdasági kapcsolatainkat a nem szocialista államokkal is. A kereskedelmi forgalom bővítésével, termelési kooperációval, szellemi exporttal segítjük a fejlődő országok iparosítását, gazdasági fejlődését, gazdasági függetlenségük megszilárdulását.

A miniszterelnök szólt a fejlődő or-

szágokkal folytatott külkereskedelmi munkáról is.

Elmondotta, hogy az utóbbi néhány évben gazdasági együttműködésünk fejlődött a tőkésországgal. Ebben a mi törekvéseink mellett közrejátszott a tőkésországok növekvő érdeklődése a szocialista országokkal való gazdasági kapcsolatok szélesítése iránt. Biztató, hogy az évek folyamán részben csökkentek a diszkriminatív korlátozások. Reméljük, hogy ez a pozitív tendencia tovább erősödik.

Örvendetesen gyarapodnak a nem szocialista országok vállalataival kialakított kooperációk is. Ugyancsak megjelentek a szellemi javak kereskedelme. Növekvő mértékben vásároltak külföldi licencket, gyártási eljárásokat, de fejlődik a ma már hagyományokkal rendelkező magyar szellemi export is. Ilyen a geológiai, geodéziai kutatások, tervezések, találmányok értékesítése. A piaci kapcsolatok fejlesztésének szolgálatában állnak a külföldön alakított vegyes vállalatok, amelyeknek száma már 36-ra emelkedett. Többségük nem nagy befektetést igénylő kereskedelmi vállalat.

A kormány a kétoldalú gazdasági kapcsolatok fejlesztése mellett nagy gondot kíván fordítani a sokoldalú kapcsolatok bővítésére. Különösen nagy figyelmet érdemelnek azok a feladatok, amelyeknek legösszetettebb megoldása öszeurópai keretekben, az összes érdekelt európai ország együttműködése útján keresendő. Ilyen például az energiarészek összekapcsolása, az özszeffüggő európai vízi úthálózat kialakítása, a műszaki tudományos együttműködés széles körű továbbfejlesztése, az emberi környezet védelmével kapcsolatos intézkedések kialakítása.

A kormány képviselői minden nemzetközi szervezetben sikrászállnak a gazdasági együttműködés gyors fejlesztése érdekében — mondotta Fock Jenő, a kormány elnöke.

AUSZTRÁL „NYITÁS” KÍNA FELÉ?

Melbourne-ben bejelentették, hogy a Broken Hill társaság 60 ezer tonna nyersvasat adott el a Kínai Népköztársaságnak. Az elmúlt hat héten ez volt az ausztrál cég második nagyvolumenű üzlete Kínával. E hír ismét ráirányítja a figyelmet a két ország viszonyának változására, ezen belül is elsősorban az ausztrál álláspont módosulására.

Az ausztrál kormány jödeig minden olyan lépést ellenezett, amely a Kínai Népköztársaság ENSZ-jogainak helyreállítását próbálta elősegíteni. Ma az ötödik kontinens kormányzópártja egyértelműen elkötözte magát „a két Kína politika” mellett, és Tajvanak az egyedüli képviselőt fenntartására irányuló törekvéseit irreálisnak minősíti.

A ellenzékben levő munkáspárt, amely már régóta követeli a népi Kína diplomáciai elismerését, július 2-án küldöttséget mentett Pekingbe Gough Whitlamnak, a párt elnökének vezetésével. Ez az első ausztrál politikai küldöttség, amely a Kínai Népköztársaságba látogat. Az utazásra abban az időszakban kerül sor, amikor Ausztrália Kínával kapcsolatos álláspontja gyökeres fordulatot vesz — írja a Reuters-iroda tudósítója.

A munkáspárt korábban csak szövegívet akarta elküldeni a kínai fővárosba, hogy az megtudakolja: miért maradt el az idén Kína szokásos nagy büzavásárlása. A legtöbb munkáspárti politikus szerint a vásárlás leállítását elsősorban azért történt, mert Ausztrália nem volt hajlandó Kína diplomáciai elismerésére. Anthony miniszterelnök-helyettes és kereskedelemi miniszter a látogatás bejelentésekor még azt állította, hogy a kereskedelem és politikailag veszélyes. McMahon miniszterelnök azóta enyhébb hangot ütött meg: közölte, hogy a látogatás talán kedvező eredményeket is hozhat.

A viszonylag közelfekvő hatalmas felvevőpiacra való betörés elvi lehetősége és a nagy büzavásárlások elmaradása — amely súlyos következményekkel járhat az ausztrál gazdaságra — mellett még egy nyomós gazdasági ok van, amely Ausztráliát álláspontjának megváltoztatására ösztönzi. Ez pedig Anglia közös piaci csatlakozásának közelsége. Az ausztrál kormány az utóbbi napokban többször is családottságot fejezte ki a luxemburgi megbeszélések miatt, mondván, hogy Nagy-Britannia nem veszi eléggé figyelembe Ausztrália mezőgazdaságának érdekeit. Ausztrália legújabb nyilatkozatában figyelemztette a volt anyaországot: belépése az EGK-ba évi több mint 200 millió font nagyságrendű Ausztráliába irányuló export elvesztését vonhatja maga után.

AZ INFLÁCIÓ FOLYTATÓDIK — A FEHÉR HÁZ BIZAKODÓ

A New York-i tőzsdén az árfolyamok több nap óta tartósan csökkenő irányzatot mutatnak. Ez azt jelzi, hogy az üzleti élet meglehetősen kedvezőtlenül ítéli meg az amerikai gazdasági kilátásokat. Az árfolyameső összefüggés valószínűleg az infláció újabb gyorsulásával, hiszen a múlt héten jelentették be, hogy az inflációs ráta növekedett az elmúlt hónapok alacsonyabb értékei után májusban 0,6 százalékkal ugrott.

Az amerikai kormány az infláció ellenére továbbra is bizakodást tanúsít. Ziegler, a Fehér Ház szóvivője kijelentette: jelentős javulás tapasztalható az amerikai gazdasági életben. Szerinte a kormány számolt azzal, hogy egyes hónapokban nagyobb ütemben emelkedhetnek a megélhetési költségek. A kormány nem ítéli meg túl optimistán a helyzetet csökkenő árindex-növekedési ütem esetén, viszont ellenkező esetben sem bántalanodik el — mondotta Ziegler.

Fred Klopstock, a New York Federal Reserve Bank egyik vezetője szerint

kedvezőek az előjelek az amerikai fizetési mérleg alakulását illetően. A bankár a kongresszus gazdasági vegyes bizottsága előtt kijelentette, nincs kétsége afelől, hogy nagyobb távlatban megjavul az amerikai fizetési mérleg. Optimizmusát arra alapozza, hogy növekednek az Egyesült Államok közvetlen külföldi bevételei. A külföldi tőke ugyanakkor élénk érdeklődést tanúsít amerikai beruházások iránt. Klopstock szerint kedvezően befolyásolhatja a fizetési mérleget a külföldi katonai kiadások valószínű csökkentése is.

Az amerikai költségvetés deficitje meghaladja az előirányzatot. Ezt mondja a szövetségi kiadások csökkentésére alakult kongresszusi vegyes bizottság jelentése. Az 1971-es költségvetési évre a deficit 337 millió dollárral lépi túl a tervezettet és eléri a 18,9 milliárd dollárt. Egy másik kongresszusi bizottság szerint még nagyobb, 19,8 milliárd dollár lesz a hiány. (Reuters)

NAPRÓL NAPRA

- ◆ A KGST-ORSZÁGOK SORON KÖVETKEZŐ TANÁCSKOZÁSÁN megvitatják a gazdasági együttműködés hosszú távú komplex-programjának kérdéseit, mondotta Fock Jenő szerdai parlamenti expozéjában. A miniszterelnök a KGST-országok jelenlegi legfontosabb célkitűzésének az integráció kibontakoztatását jelölte meg. A parlamenti beszámoló szerint kedvezően fejlődnek kapcsolataink a fejlődő országokkal és a fejlett tőkésországgal is.
- ◆ MALAYSIA GAZDASÁGÁRÓL ad képet cikkünk a második oldalon. Bár az ország fejlődése 1970-ben megtorpant, a többi kelet-ázsiai országhoz képest kedvezőbb helyzetben van. Malaysia kapcsolatai a szocialista országokkal dinamikusan fejlődnek, különösen előnyösek az együttműködés távlatai az ország nyersanyagkészletének közös kiaknázásában.
- ◆ KÜLÖN MEGÁLLAPODÁSRA TÖREKSZIK SVÁJC A Közös Piacca — mondja a svájci kormány nyilatkozata. Elsősorban az iparcikkek szabad forgalmát szeretnék elérni, amely alapja lehetne egy későbbi, szélesebb körű megegyezésnek.
- ◆ A PRESSE A KGST-ORSZÁGOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRŐL közöl tanulmányt. A lap szerint a szocialista országok integrációjának kitépítése a közös piaci csatlakozás után az eddiginél is nagyobb arányban folytatódik. Az osztrák lap a KGST-országok közötti kapcsolatok elmélyülését példákon mutatja be.
- ◆ Az IMPORTGÉPEK JAVÍTÁSA EGYRE TÖBB GONDOT OKOZ Magyarországon. A harmadik oldalon levő cikkünk több vállalat példáján keresztül igyekszik bemutatni a problémákat.
- ◆ GYORS ÜTEMEN KELL KIÉPÍTENI A SZOVJETUNIO GÉPKOCSI-SZERVIZHÁLÓZATÁT, hiszen a következő években ugrásszerűen megnő a gépkocsipark. 1973 tavaszán Moszkvában nemzetközi kiállításon mutatják be az autójavításhoz szükséges berendezéseket, hogy megismerjék a szervizszolgáltatások legújabb eredményeit.

ANGLIA CSATLAKOZHAT

A luxemburgi megegyezés visszhanja

A szerda hajnali órák meghozták a döntést: amint várható volt, az angol csatlakozási tárgyalások úgy fejeződtek be, hogy Franciaország engedékenysége lehetővé tette a Hatok számára az új-zélandi vajimport mértékére vonatkozóan olyan javaslat elterjesztését, amit a brit képviselő, Rippon elfogadhatott. Ennek fejében az angolok jelentősen megemelték — korábbi javaslatukhoz képest — a Közös Piac költségvetéséhez való hozzájárulásuk mértékét és nyolc helyett hét év alatt vállalták, hogy teherviselésük eléri a gazdasági teljesítményeik szerinti arányos részt.

A megállapodás alapján Új-Zéland a brit befizetésről számított öt éven keresztül olyan mennyiségű tejmérteket exportálhat Angliába, ami el fogja érni a jelenlegi színvonal 71 százalékát. Ezt követően az új-zélandi szállítmányok mértékére vonatkozóan újabb tárgyalásokat fognak folytatni.

Nagy-Britannia költségvetési hozzájárulása a belépés első évében 8,64 százalékos lesz, ez jelenleg körülbelül 220 millió dollárt jelent. A költségvetési hozzájárulás aránya hét év alatt meg fogja közelíteni a 25 százalékot.

A part menti halászat kérdésében a Közös Piac hajlandó megváltoztatni jelenlegi politikáját és azt az új lépők érdekeinek figyelembevételével újól kialakítani. Erre vonatkozóan július közepén Brüsszelben újabb tárgyalásra kerül sor, amelyen a Hatok mellett Anglia, Írország, Dánia és Norvégia képviselői vesznek részt.

Ezzel befejeződött az a tíz éve tartó kísérlet, melynek során Anglia többször kudarc után végülis elnyerte a Hatok hozzájárulását, hogy megkezdje bekapcsolódását a nyugat-európai integrációba. A Luxemburgban lezárult tárgyalások kétségtelenül fontos fordulópontot jelentenek a nyugat-európai gazdasági és politikai kapcsolatokban. A kommentárok hangsúlyozzák annak jelentőségét, hogy egy 250 millió főt számláló piac jön létre a következő évek során és a folyamat hatása rendkívül sokrétű következményekben fog kifejezésre jutni.

Párizsból jelentik, hogy a Pompidouhoz közelálló körökben elégedetten fogadták a tárgyalások befejezését. Az eredményt nagyrészt a múlt hónapban lezajlott Pompidou-Heath csúcscrtekezletnek tulajdonítják és kiemelik a francia elnök személyes szerepét abban, hogy Nagy-Britannia bebecsátást nyert a Közös Piacba. Schumann külügyminiszter nyilatkozatában ugyancsak utalt arra, hogy az utolsó vitás kérdések megoldását is a francia engedékenység tette lehetővé, majd hozzátette, hogy Nagy-Britanniában jelentős piac nyílt meg a francia mezőgazdaság termékei előtt.

A bonni parlament ülésén Brandt szövetségi kancellár a nyugatnémet kormány szerepének jelentőségét húzta alá az angol belépés nehézségeinek elhárításában, Scheel külügyminiszter ugyancsak a nyugatnémet diplomácia elégedettségét hangsúlyozta „fáradhatatlan erőfeszítéseik” eredményei látványában.

Rómában Colombo olasz miniszterelnök, üdvözölve a luxemburgi megállapodást, azt emelte ki, hogy olyan Európa kiépítésére kell a kibővített Közös Piacnak törekednie, amely saját politikai súlyl rendelkezik majd a világban.

A vezető nyugat-európai országok hivatalos köreinek elégedettségét szemmel láthatóan nem csökkentették azok a gondok, amelyekkel a Közös Piac kibővítése következtében számos ország kormányának szembe kell majd néznie. Az új-zélandi fővárosból, Wellingtonból érkezett jelentés szerint az ottani körök borús hangulatú beletörődéssel vették tudomásul a luxemburgi meg-

állapodás Új-Zélandra vonatkozó részeit. Holyoake miniszterelnök nyilatkozatával szemben — aki szerint a „szerecsétségséget elhárították” — az ellenzéki munkáspárt és a termelői szervezetek a rendkívül nagy nehézségeket hangsúlyozzák, amelyek a termelési struktúra átalakítása és új piacok szerzése terén várhatók.

Az ausztrál reagálás jellegéről lapunk más helyén részletesen beszámolunk. Tokióban a külügyminisztérium szóvivője a japán kereskedelmi forgalom irányzatainak jelentős átalakulását helyezte kilátásba a Közös Piac kibővülése folytán, hozzátéve, hogy a japán tökéberuházásokat is érinteni fogja a nyugat-európai országokkal hagyományos kapcsolatokat fenntartó afrikai és ázsiai országok helyzetének módosulása a Közös Piacca szemben. A kereskedelem- és iparügyi minisztérium szóvivője szerint számítani lehet arra, hogy Ausztrália és Új-Zéland Nagy-Britannia csatlakozása után mezőgazdasági termékeiknek jóval nagyobb részét igyekszik majd elhelyezni a japán piacon és ezért Japán általában törekszik majd a csendes-óceáni térség két legjelentősebb államával megerősíteni kereskedelmi kapcsolatait.

Londoni beszámoló szerint a luxemburgi tárgyalásról hazatérő Rippon a kormány „hősként” ünnepli, és Home külügyminiszter személyesen fogadta őt a repülőtéren. A fogadtatáson azonban tüntető csoportok is megjelentek, akik az angol érdekek kiürítésát megkérdőjelezték a hangzatos hangzattal. A sajtó — a belépést ellenző lapok kivételével — általában meglepedéssel fogadta a belépési tárgyalások lezárulását. A közvélemény figyelmébe most ismét a belépési feltételek körül felújuló belpolitikai harc felé irányul, az első megnyilatkozások nem mutatnak változást a belépés híveinek és ellenfeleinek magatartásában. Különös öröklődés kíséri a munkáspárt magatartását, amely továbbra is mélyen megoszlik. A párt vezetősége rendkívül kis többséggel döntést hozott, melynek értelmében július közepén rendkívüli pártértekezletre kerül sor és ennek határozata — ha nem is kötelező erővel — erősen befolyásolja majd a párt parlamenti csoportjának magatartását. Eppen ezért úgy vélik, hogy a rendkívüli konferencia összehívása a pártvezér, Wilson veresége, aki szerette volna elkerülni, hogy állásfoglalásra kényszerüljön az ősi rendes pártkonferencia előtt. (Reuters, DPA, APA, MTI)

Nyugatnémet üzletemberek Kosziginnél

Koszigin, a Szovjetunió minisztertanácsának elnöke szerdán fogadta a szovjet tudományos és állami bizottság meghívására Moszkvában tartózkodó nyugatnémet üzletemberek csoportját. A nyugatnémet cégek képviselői a Kosziginnel folytatott megbeszélésen tájékoztatást adtak a szovjet szervekkel folytatott megbeszéléseikről, amelyek során megvitatják a kereskedelmi és üzleti kapcsolatok kiszélesítésének kérdéseit.

A szovjet miniszterelnök ismertette az SZKP XXIV. kongresszusának határozatait és rámutatott arra, hogy milyen jelentőséűek ezek a szovjet gazdaság további fejlesztésében. A továbbiakban kifejtette kormányának álláspontját a Szovjetunió és az NSZK közötti gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeit és perspektíváit illetően, foglalkozott az európai biztonság és az öszeurópai együttműködés fejlesztését érintő kérdésekkel.

A megbeszélésen részt vett Kirillin miniszterelnök-helyettes is. (MTI)

Kongresszusi felhatalmazás a chilei bányák államosítására

Szabad az út a chilei bányák államosításához Santiagóban. A kongresszus vasárnap elfogadta az alkotmány módosításáról szóló törvényjavaslatot és teljes felhatalmazást adott a kormánynak a szükséges intézkedések meghozatalára. A törvény elsősorban három amerikai nagyvállalatot érint. A kongresszusi hozzájárulás nagyon jelentős az egész chilei népgazdaság szempontjából, mivel a réz és a salétrom chilei exportjának túlnyomó részét adja.

A szenátus és a képviselőház együttes ülésén, amelyen a törvényjavaslatot megvitatják, 200 tagból 158-an vettek részt, a döntést csaknem négyórás vita után szinte egyhangúlag hozták. Ennek értelmében a chilei állam kizárhatja az ország természeti kincseit kiaknázó külföldi vállalatok tulajdonát. A kártérítés összegét a chilei állami számvérvő hivatal határozza meg a francia állam tulajdonában levő *Société Française des Mines* szakvéleménye alapján. (Mint annak idején jelentették, a chilei kormány már korábban megállapodott a francia céggel ennek a szakértői munkának az elvégzéséről.)

A törvény értelmében az állam megtagadhatja a kártalanítást azoktól a cégektől, amelyek nem bocsátják rendelkezésre a termelés tervszerű folytatásához szükséges terveket, adatokat és eszközöket, valamint azoktól, amelyek szabotálják a termelést.

A kongresszusi határozat törvényerőre emelkedéséhez már csak Allende elnök aláírása hiányzik. Az elnöki hivatalhoz közel álló forrásból származó értesülés szerint azonban nem bizonyos, hogy Allende magáévá teszi a törvényhozásban megszavazott szöveget. A kongresszus ugyanis módosította a kormány által előterjesztett törvényjavaslatnak a kártérítésre vonatkozó részét. Eszerint a kártérítés 30 év alatt fizetendő és összege indokolt esetben emelhető. Az elnök az értesülés szerint tiltóznak találja a volt tulajdonosoknak nyújtandó garanciákat. Allende kedden este érkezik létre hívja kormány tagjait, hogy megvitassa velük ezt a kérdést. Ha úgy döntene,

hogy megvétőzta a megszavazott szöveg egyes részeit, a törvényjavaslat visszakerül a kongresszus elé és az államosítás késedelmet szenvedne.

Allende elnök hétfőn Rancaguában tartott beszédében felszólította a rézbányászokat, növeljék a termelést. Azt mondta, bízik a chilei technikusokban, hogy pótolják azt a több mint 200 külföldit, aki megválasztásakor elhagyta az országot. Allende támada a rézvállalatok vezetését. Idézte a francia Sofremin vállalat jelentését, amely szerint a Chuquicamata bányát amerikai tulajdonosai úgy irányították, hogy „csak az azonnali haszonra gondoltak”. Az elnök arról beszélt, hogy az El Teniente vállalatnak 20 millió dollár beruházásra van szüksége a vízelosztó rendszer megújítására.

Orlando Cantuarias bányászati miniszter beszámolt a földrengés okozta árokokról. Az állami tulajdonban lévő Los Ventanas kőolajfinomítót a sérülések kijavítására 30–40 napig be kell zárni. A finomító havonta körülbelül 4 ezer metrikus tonna elektrolitot állít elő. Megsérült ezenkívül egy kőolajfinomító is az előbbi gyár közelében, itt azonban a károk helyreállítása egy-két napon belül befejeződik. A Santiago közelében levő Andina bányában is le kellett állítani a kitermelést. A nagy rézbányákat egyébként a katasztrófa megkímélte.

Silbermann bányászati államtitkár hozzátette, hogy 5 millió dollárra becsüli a földrengés által okozott károkat. A termelés kiesés az exportban bizonyos fennakadásokat fog okozni. (Reuter, MTI)

A VG JELENTI

● Lengyelországban hétfőtől csökkentették egyes ipari fogyasztási cikkeket, néhány műszaki textil, tv-készülék, mosógépek, lemezjátszók, női csizmák és harisnyák árát. Az üzletekben idényjellegű kiárusítás is kezdődött. Körülbelül 1 milliárd zloty értékű áru, főként cipő és textilra került forgalomba 20–40 százalékkal alacsonyabb áron.

● Az indonéziai kormány korlátozza a külföldi cégek kereskedelmi képviselőinek tevékenységét az országban, eleget téve a belföldi üzletemberek követelésének.

● Patolicsev szovjet külkereskedelmi miniszter hétfőn elutazott Brüsszelbe, hogy aláírja a Szovjetunió és a Benelux-államok első kereskedelmi egyezményét.

● Júniusban 4,3 százalékkal voltak magasabbak a fogyasztói árak Ausztriában, mint a múlt év hatodik hónapjában. Elsősorban az élelmiszerek drágultak, de a lakbérek is 12,6 százalékkal nőttek egy év alatt.

● „A fa felhasználása a lakásépítésben” címmel szakértői konferenciát tartanak Bécsben 55 ország 300 szakemberének részvételével. A tanácskozást Kanada szervezte, a FAO, az UNIDO, és az ENSZ lakásépítési és tervezési központja támogatásával.

● Nixon elnök felkérte a kongresszust, hogy szavazza meg annak az 58,5 millió dolláros visszafizetését az amerikai légitársaságok számára, amelyet ezek az SST szuperszonikus repülőgépek vásárlására befizettek. Ismeretes, hogy az SST-program megbukott, mivel a kongresszus elutasította további finanszírozását.

● A malajziai parlament jóváhagyta egy új állami vállalat megalakítását, amely a nyersgumitermelő kisgazdákat támogatná az ültetvények modernizálásában. Az új társaság 5 millió font sterlinges kezdőtőkével indulna és átvenné a meglévő malajziai nyersgumifelisztési társaság hatáskörét.

● Japán külföldi beruházási tanácsa beleegyezett, hogy a Toyota automata szövőüzem és a svájci Gebrüder Sulzer AG két közös vállalatot hozzon létre, amely szövőgépek gyártásával, illetve értékesítésével foglalkozik majd Japánban. A gyártó vállalat 51 százaléka a japán cég, az értékesítő vállalat részvényeinek 51 százaléka a svájci cégé lesz.

● India nem fog engedélyt adni az idén nyersgumiimportra — jelentették be Új-Delhiben. A kormány döntését azzal indokolja, hogy az idei nyersgumitermék Indiában rekordszintű volt és nagyon a raktárkészletek.

● A milánói Alfa Romeo SpA legtöbb gépkocsijának árát 4 százalékkal emeli. A múlt héten a FIAT, a Lancia és az Innocenti jelentette be körülbelül hasonló mértékű áremelést.

● Ertől nyugatnémet élelmiszer- és földművelésügyi miniszter norvégiai látogatását befejezve Oslóból visszautazott az NSZK-ba. A miniszter Cappelen külügyminiszterrel és Treholt földművelésügyi miniszterrel a norvég közös piaci tagsággal kapcsolatos kérdéseket vitattak meg.

● Mediexpo néven szeptember 23. és 29. között Prágában megrendezik az egészségügyi berendezések és gyógyszerek nemzetközi kiállítását. Ezen 17 ország 80 kiállítója mutatja be újdonságait.

● Zambia másfél millió szék kukorica vásárlásáról tárgyal Rhodesiával. A zambiai kormány azért kényszerült erre a lépésre, mert a belföldi kukoricaellátásban kritikus helyzet alakult ki. Zambiában 4 millió ember fő eledele a kukorica.

● A francia ipari termelés indexe 2 ponttal esett májusban (163 pont) elsősorban a gépkocsipari és fémipari sztrájkok miatt. Az indexet 1962-es alapon számolják és nem foglalja magába az építőipart és a közműveket.

● Szeptember 30-tól 15,75 százalékkal nővelik az Ausztráliából Angliába és az európai kontinensre szállított áruk díjtételeit. A megállapodás az ausztráliai szállítók és a hajózási kartell között született, és az volt a feltétele, hogy a gyapjúszállítást továbbra is a kartell végzi. A díjtételek emelése egyébként nem vonatkozik a gyapjúra, a fémekre, az ásványokra.

● Kísérleti sertes kombinát építését kezdték meg az Eszt NSZK-ban. A kombinátban az egyes munkákat a maximális mértékben automatizálják vagy legalábbis gépesítik. A kombinát sertes-hizlaldója 6 emeletes lesz, mintegy 100 méter hosszú és 60 méter széles. A főépület mellett laboratóriumok, vágóhidak és hűsúlyozó üzemek épülnek.

● Az Egyesült Arab Köztársaság a június 30-án véget ért pénzügyi évben 105 ezer tonna dehidrogénezett exportált 15 millió dollár értékben — jelenti az Al Ahran.

● A Toyota Motor Co. és a Toyota Sales Co. bejelentette, hogy együttműködési egyezményt írt alá egy amerikai karosszériagyártó céggel, az Atas Fabricatorral. Az egyezmény alapján a Toyota Hi-lux típusú kisméretű tehergépkocsijainak alvázat az amerikai cég látja el karosszériával. A Toyota egyébként az első japán cég, amely amerikai autógyártó vállalatnak adott megbízást.

● Jakutföldön, a Szovjetunióban megkezdtek egy új, gyémánttartalmú kimberlit-lelőhely művelését. Megindult a gyémánttartalmú ásvány dústítása is. Jakutföld nyugati részén már több gyémántlelőhelyet tártak fel.

● Norvégia egyik legnagyobb acélipari konszernje, a Christiania Spiger-Verk acélgyárat kíván építeni Angliában. Az üzem évi kapacitása 150 ezer tonna lesz, beruházási költsége körülbelül 100 millió norvég korona.

● A Mitsubishi, Japán vezető hajóépítő és nehézipari vállalatja megrendelést kapott Lengyelországtól 21 automata csapágygyártó gép szállítására, amelyek összértéke 650 millió jen. A gépeket jövő év márciusa és júniusa között szállítják.

● Az aleuti vadászok megkezdtek a medvefókák vadászatát a Parancsnokszigeteken. A vadászat a csendes-óceáni halgazdálkodási és óceánográfiai intézet kamcsatkai tagozata tudósainak ellenőrzése alatt folyik.

Olasz—kínai kereskedelmi egyezményt írnak alá

Olaszország kereskedelmi egyezményt írt alá az ősszel Kínával — jelentette be Mario Zagari olasz külkereskedelmi miniszter a parlamentben. Egyidejűleg elmondotta, hogy olasz—kínai vegyes bizottságot hoznak létre, melynek feladata lesz a két ország kereskedelmének irányítása és fejlesztése.

Olaszország bővíteni szeretné árucseré-forgalmát Kínával, erre utal a diplomáciai kapcsolatok felvétele múlt évben, a magas szintű, 76 tagú kereskedelmi delegáció májusi pekingsi látogatása és végül a tervbe vett kereskedelmi egyezmény. Az olasz kereskedelmi vezetők májusi kínai látogatásának eredményeit még nem értékelték, de hasznosságára utal az a tény, hogy Zagari és kínai kollegája, Pao Sian-kuo megállapodtak, hogy legközelebb kínai kereskedelmi delegáció látogat Olaszországba. A múlt évben a két ország közötti forgalom értéke 75 milliárd líra volt és kismértékben Kína számára jelentett aktívumot. Az elmúlt hét év alatt egyébként az árucseré volumene megháromszorozódott.

A parlamentben mondott beszédében Zagari arra is figyelmeztetett, hogy az olasz—kínai kereskedelemben számos nehézséggel kell számolni. „Mégvan ugyanis az a veszély, hogy a kínai vezetők gazdasági kérdéseket is politikai és ideológiai szempontból ítélnek meg.” (Reuter)

Szovjet—svájci tudományos és műszaki együttműködés

Svájci gazdasági delegáció járt nemrégiben a Szovjetunióban, s a két ország közötti gazdasági, tudományos és műszaki együttműködés problémáit tárgyalta meg. A delegáció elnöke elmondta az *Ekotasz* munkatársának, hogy a látogatást igen hasznosnak tartja. A küldöttség a svájci vegyipar, gép- és gépjárműipar, órágyártás, élelmiszeripar és egyéb iparágak képviselőiből állt és a tárgyalások a két országot az említett területeken közelebb hozták egymáshoz.

Három új kooperációs megállapodást is létesítettek. Az egyiket a *Brown-Boveri* Co. kötötte a szovjet tudományos és műszaki bizottsággal turbinák és generátorok közös fejlesztésére és gyártására. A *Sulzer* gyár Dieselmotorok és szövőszékek gyártásában kíván kooperálni a Szovjetunióval. A harmadik svájci vállalat, a *BST* gázturbinák közös gyártásában állapodott meg.

Tovább romlik az USA kereskedelmi mérlege

Az amerikai kereskedelemügyi minisztérium előrejelzése szerint az USA külkereskedelmi mérlegének többlete ebben az évben csupán 500 millió dollár lesz. Ha a becsült helyesnek bizonyul, ez lesz 34 év óta a legrosszabb külkereskedelmi eredmény, amit az USA felmutathat. Az elmúlt évben a többlet 2,7 milliárd dollár volt, ebben az évben az export 7–8 százalékkal, ezzel szemben az import 13–14 százalékkal emelkedik. (DPA)

Lengyel hőerőműépítési program

Lengyelországban az ötéves terv eredeti lakásépítési előirányzatai 25 százalékos felemelésével párhuzamosan jelentősen kibővítették a városi hőerőműépítési programot. Összesen 28 városban 1975-ig növelik a már meglévő hőerőművek teljesítményét, illetve újakat építenek meg. Új erőmű épül Varsó közelében — Siekierkán, a sziléziai Chorzowban, Zabrzeban, Bielsko-Bialán és Gliwiczben.

Jelenleg a varsói, gdanski és krakkói hőerőmű kibővítésén folynak a legnagyobb méretű munkák. (MTI)

Új iparfejlesztési politika Singapore-ban

Területe mindössze 581 négyzetkilométer, lakosainak száma 2 millió, ásványkincsekkel gyakorlatilag nem rendelkezik és mégis Singapore a délkelet-ázsiai térség egyik legvirágzóbb, legdinamikusabban fejlődő országa. Az elmúlt 10 év alatt az ország bruttó hazai terméke (GDP) megkétszereződött — az évi átlagos növekedési ráta 9,5 százalék —, az infláció mértéke mindössze évi 1 százalék. Csekélynek mondható a munkanélküliségi szint is (40 ezer fő), az állami tartalékok elérik a 830 millió dollárt, amely figyelembe véve az ország adottságait, igen kedvező. Joggal tehetne az ország miniszterelnöke 1969-ben az angol gyáriparosoknak a következő ajánlatot: ha a Singapore-ban befektetett tőkékük nyolc év alatt nem háromszorozódik meg, úgy beruházásaikat az állam 6 százalékos ráfizetéssel átveszi.

Singapore a térség cserekereskedelmének központja, Malaysia és Indonézia áruinak exportálója, de ennek a hagyományos szerepének jelentősége csökkenőben van. A kormány koncepciója szerint az ország jövője a külső piacokra orientált iparosításban van. Ennek belső feltételei, a jól képzett munkaerő, a kiépített infrastruktúra és a kivételesen kedvező földrajzi fekvés adottak. A gazdasági vezetés rendkívül előnyös beruházási feltételek nyújtásával igyekszik az országba vonzani a külföldi tőkét. Az „úttörő iparágakba eszközözök” beruházások 9 évig adómentességet élveznek, ha termelésük nagy részét exportálják. Az üzemeket 9 év után is kedvezményes tursulási adó, gyorsított értékcsökkenési leírás és vámkedvezmény illetik meg. Ösztönzik a külföldi tőke beáramlását az igen liberális devizarendelkezések is.

A fenti tényezők eredményeképpen még 1967-ben 370, addig 1970 közepére 1980 volt a 10 munkásnál többet foglalkoztató, külföldi tőkével működő üzemek száma. A sziget legnagyobb 50 vállalatának a fele angol tulajdon, vagy angol vezetés alatt áll. Jelentős érdekltség van itt többek között a Dunlop, Shell, BP, Lever Bros cégeknek. A pénzügyi élet is jórészt külföldi bankokon keresztül bonyolódik: a 37 működő bankból mindössze 11 singapore-i. A külföldi bankok közül vezető szerepe van az angol Chartered Banknak és a Honkong and Shanghai Banking Corporationnak, de az USA, Japán, Kína, az NSZK, Hollandia is képviselteti magát a pénzpiacon.

A beruházott tőkének 37 százaléka még mindig a hagyományos partnertől, a volt gyarmattartó Angliától származik, de jelentős az USA, Hongkong, Japán és újabban az NSZK részesedése is. 1969 végén a külföldi tőkebefektetések 171 millió dollárt tettek ki. Az ipartelepítésben a külföldi tőke mellett az állam is jelentős szerepet játszik, az 1971–72-es költségvetés több mint egynegyedét, 116 millió dollárt az állami vállalatok fejlesztésére fordították.

Ma már az ipar a GDP 17 százalékát adja, exportjának növekedési üteme pedig 1965–69 között 21 százalékos volt. Abszolút számokkal is érzékelte: például 1969 januárjától 1970 júliusáig Singapore 323 millió dollár értékben exportált iparcikkeit, ez összkivitelének mintegy egyötöde.

A nemzetgazdaság legjelentősebb ágazata a kőolajipar, amely — amellet, hogy felhasznál közel-keleti olajat is — főként a környező országok partjai mellett kitermelt olajat dolgozza fel. Singapore ma már Délkelet-Ázsia legnagyobb olajfinomító- és elosztóközpontja. Külön figyelmet érdemel a nagy jövő előtt álló acélipar. Az élelmiszer-, a közlekedési eszközök gyártó, valamint a bűtörpár már hagyományokkal rendelkezik, de a jövő kétségkívül a dinamikus ütemben fejlődő elektrotechnikáé. Az új beruházók között találjuk a holland Philipsét és az angol Plesseyt 23, illetve 25 millió dolláros befektetéssel, amelyek elektrotechnikai és mérőműszergyárak alapítását célozzák, de tárgyalások folynak a General Electrickel egy komputer-bázis felállításáról is. A gazdasági szakemberek arra számí-

tanak, hogy néhány év múlva Singapore már elektronikus adatfeldolgozó berendezésekkel és orvosi műszerekkel, repülőgépirányító berendezésekkel, hirközlési felszerelésekkel fog jelentkezni a világpiacon. De nagyarányú fejlődés várható az optikai műszerek, közlekedési eszközök alkatrészei, elektromos motorok és tranzisztoros rádiók gyártásában is.

Egyre plasztikusabban rajzolódik ki a fejlesztés új koncepciója: nem azokat az ágazatokat kell fejleszteni, amelyek csak az olcsó munkabér vonzott Singapore-ba, hanem elsőbbséget kell nyújtani azoknak a beruházásoknak, amelyek fejlett technológiát és know-how-t telepítenek. A szigetország fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a kikötő- és hajóépítő ipar. Singapore fejlődésének fontos tényezői a kedvező földrajzi fekvés és a jó kikötői lehetőségek. A világ negyedik legnagyobb kikötője található itt, évi 40 millió tonnás áruforgalommal, amelynek 3/4-e olaj. Néhány év múlva itt fog üzemelni a világ egyik legnagyobb konténerkikötője, de Singapore már jelenleg is a közret konténerszállításának központja.

Az összes többi iparánál gyorsabban fejlődik a hajóépítő és -javító ipar. Tavaly már 72 millió dollár bevétel származott a hajójavításból (9 ezer hajó hagyta el a javítódokkokat). A szigeten 51 hajóépítő üzem van, amely tavaly 77 millió dolláros termékével az ipari termelés 7 százalékát adta.

A nagyarányú iparosítás természetesen kedvezőtlen hatást gyakorolt a kereskedelmi mérlegre. 1970-ben az import — főként a nagy volumenű gépek berendezésbehozatal miatt — 20 százalékkal nőtt, míg az export 0,3 százalékos növekedésével lényegében stagnált. A kereskedelmi mérleg (az 1,6 milliárd dolláros export és a 2,9 milliárd dolláros import következtében) deficitje igen magas volt, de a fizetési mérleg a kikötői bevételek, valamint a tökémozgások egyenlege miatt csak enyhén hiányt mutatott. Az ország kivitelének 14 százaléka Nyugat-Malajziába, 11 százaléka az USA-ba, 8 százaléka Japánba irányul, míg az export 7 százaléka Angliában talál vevőre. Import oldalon Japán a legjelentősebb partner, 20 százalékos részesedéssel, de figyelemre méltó Nyugat-Malaysia, az USA és Anglia is, illetve 8 százalékos részesedése is.

Egyenletesen fejlődnek a szocialista országok és Singapore kereskedelmi kapcsolatai. A Szovjetunió 1966 áprilisában kötött kereskedelmi egyezményt a szigetországgal, amit néhány hónapon belül Bulgária és Lengyelország, majd a következő évben Románia és a Koreai NDK követett. Az ázsiai országban ugyanakkor Intraco névvel vállalat alakult, amelynek feladata a szocialista országokkal folytatott kereskedelem irányítása és megkönnyítése. 1969-ben a szocialista országokkal folytatott kereskedelem értéke 47 millió dollár volt — ebből a Szovjetunióval 16,7 millióval részesedett — és a forgalom értéke tavaly is emelkedett valamelyest. A singapore-i cipőipar termékének 18 százalékát a Szovjetunió és Bulgária vásárolja meg, de lehetőség van a textilkereskedelem fokozására is. Mindkétfél részéről még jó néhány lehetőség vé kiaknázásra, azonban a kereskedelmi forgalom bővítésének legfőbb akadály, hogy Singapore nem rendelkezik megfelelő áruválasztékkal, továbbá a minőség és az árak sem mindig versenyképesek.

A „mikro-Japán”-ként emlegetett Singapore függetlenségének elnyerése óta valóban figyelemre méltó változásokon ment keresztül. Az ország számára a kilátások jobbakként, mint a legtöbb délkelet-ázsiai ország számára, de kétséges, hogy az elmúlt 10 év nagy ütemű fejlődése ilyen intenzitással fog tovább tartani.

Gonda György
Lőrincze Péter

AZ ALUMÍNÍUM TOKOZÁSÚ BERENDEZÉSEK

korszerűek, könnyűek, esztétikusak

és a célnak megfelelően variálhatók!

KOKILLAÖNTÉS IP-55-IG, 250 A

Egyedi berendezésekre kérjen külön árajánlatot. Kívánságára gyártmányismertetőt küldünk. Megrendeléseit rövid határidőn belül teljesítjük.

Gyártja: a VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT

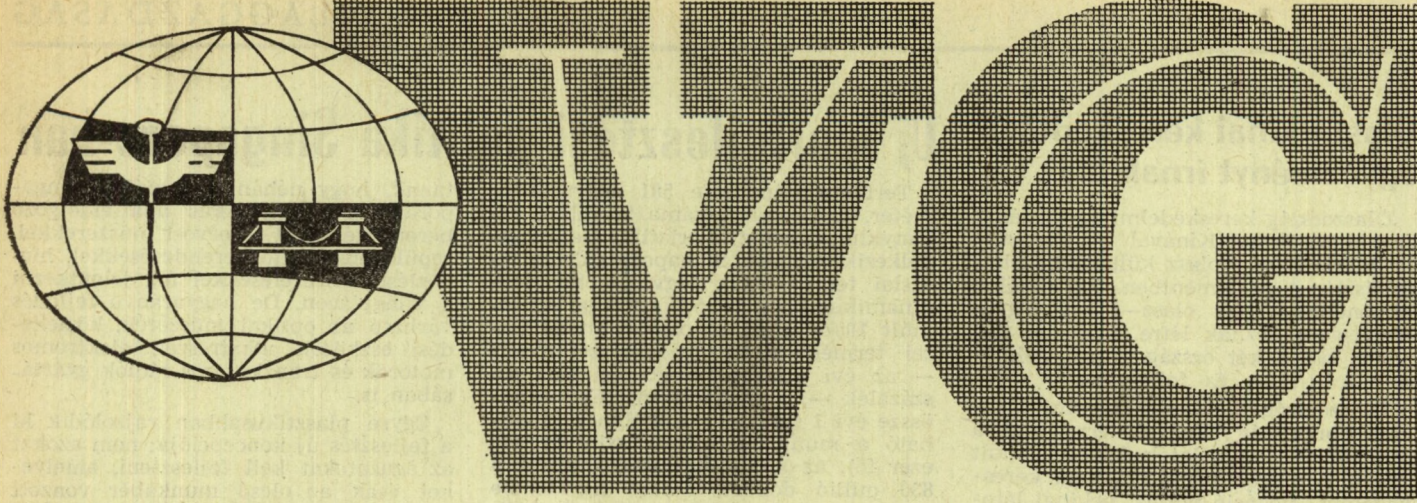
Budapest VII., Síp utca 23.
Telefon: 221-035-től 221-039-ig.
és 221-814-től 221-818-ig.

A gyártmányismertetőnkben szereplő típusokat forgalmazza és egyes darabonként raktárról szállítja:

a **VILLÉRT** és az **ÉPTEK**

Részletes felvilágosítást ad: Gáti Endre.
Telefon: 221-039. Telex: 452.

VILÁGGAZDASÁG

1971. JÚLIUS 13., KEDD

III. ÉVFOLYAM, 134. (629.) SZÁM

További találgatások a frank felértékeléséről

Hétfőn, a múlt héthez hasonlóan, ismét a felértékelésnyús francia frank volt a nemzetközi pénzpiacok sztárja, a legkeresettebb valuta. A vásárlás heve valamelyest alábbhagyott ugyan Párizsban, de pénzpiaci szakértők szerint ez csak a július 14-e előtti nyugodtabb kedélyállapotokat tükrözte. Újabb találgatás látott napvilágot, eszerint Brandt és Pompidou kétnapos tanácskozásán megállapodott a francia és a nyugat-német valuta összehangolt felértékelésében. Bónban kategorikusan cáfolták a hírt, csakúgy mint Párizsban a frank paritásáért elterjedt híreket. Mégis, újabb jelei mutatkoznak, hogy Párizs a nemzetközi valutapolitika frontján felhagyja eddigi merevségével és közeledik Bonnhoz a dollárral szembeni árfolyamingadozási sávok szélesítése tekintetében.

A hét első napján folytatódott a francia jegybank dollármentő akciója, s ennek során újabb 50 millió dollárral nöttek a bank valutataralécai. Nem hivatalos becslések szerint a múlt héten 150-250 millió dollárt vásárolt, illetve ugyanilyen értékű frankot adott el a jegybank. Pénzügyi szakértők biztosan veszik, hogy a július 14-i szünnap után újabb heves rohamok következnek a spekulánsok részéről.

Talán nem volt véletlen, hogy hétfőn a Bundesbank körülbelül ugyanolyan összegű dollárt — 50 milliót — adott el, mint amennyit a Banque de France kénytelen volt felvásárolni. Nyugaton nem pénzügyi körök szerint június eleje óta 2 milliárd 900 millió dollárjant adott túl a Bundesbank de valutataralécai még mindig emelkednek. Az eladások ugyanis nem voltak elegendők ahhoz, hogy ellensúlyozzák a határidős dollárügyleteket.

A frankra nehezedő nyomás és a még mindig túlzottnak ítélt nyugatnémet dollártartalékok problémáját összekapcsolva egyes megfigyelők találgatásokba kezdtek, melyek szerint Brandt és Pompidou múlt heti találkozásán — a jelentésekkel ellentétben — tüköban megállapodott összehangolt pénzügyi akcióban. A két államfő állítólag meg egyezett a frank és a július 14-én augusztus elején történő párhuzamos felértékelésében.

Ahlers, a nyugatnémet kormány szóvivője hétfőn sajtóértekezletet hívott össze, ahol hamisnak nevezte és cáfolta a találgatásokat. Az Express című francia hetilap szerint viszont Olivier Wormser, a francia bank kormányzóját felkérték, hogy augusztus folyamán ne hagyja el Párizst. Ugy látszik — teszi hozzá a francia lap —, hogy augusztusban újabb nagy pénzügyi manőverek várhatók.

A francia főváros kormányköreiben mindenesetre továbbra is cáfolják, hogy

a kormány a frank felértékelését fontolgatja. A kormánypart lapja, a *La Nation* arra hívja fel a figyelmet, hogy a francia frank *elszigetelt* felértékelése nem tűnik sem kívánatosnak, sem lehetségesnek. Később kifejti, hogyan képzeli el a frankot is érintő nyugat-európai akciót. Amennyiben a márka új paritását — írja — a régebbi értékknél 5 százalékkal magasabban határoznák meg, a dolgok új fordulatot vehetnek. Nem arról van szó hogy felértékeljük a frankot, hanem arról, hogy míg a többi nyugat-európai pénzhez és az aranyhoz viszonyítva rögzített árfolyamon tartanak, a dollárral szemben lebegtetik, és így arra kényszerítenek az Egyesült Államokot, hogy valutájának tényleges vásárlóerejét szereze be az európai javakért.

Sajátos módon tápot adott a frank felértékelése körüli spekulációnak az a

bejelentés is, hogy július 21-től 1 százalékkal növelik a kereskedelmi bankok kötelező befizetéseit, azaz ettől az időponttól a bankok a rövid és hosszú lejáratú betétek és kihelyezések után kénytelenek lesznek nagyobb összeget letétbe helyezni a jegybanknál. Pénzügyi szakértők úgy vélekednek hogy míg ez az intézkedés megnehezíti a pénzkölcsönzést és csökkenti a lakosság vásárlóerejét, egy esetleges felértékelés ezt jól kiegyeztíti azzal, hogy megrágrítja a francia exportot és általában visszafogja a gazdasági fellendülést.

Más körök elsősorban a belső gazdasági helyzettel magyarázzák a kötelező tartalékrata növelését, és rámutatnak arra hogy a külföldi tőke beáramlásával szemben a jegybank közvetlenebb és hatékonyabb intézkedéseket is tehetett volna. Tény az, hogy a francia pénzügyminiszter csak nemrég hozta nyilvánosságra, hogy míg a pénzpiaci évi 14-15 százalékkal, a hitelkibocsátások 23 százalékkal növekedtek a májussal végződő 12 hónap során. Maga a pénzkibocsátás körülbelül kétszerese volt a gazdaság növekedésének.

A forgalomba kerülő óriási pénzmennyiség az inflációs tendenciákkal erősíti — mutatnak rá a francia fővárosban — és az infláció elleni harc ma már központi helyet foglal el a francia kormány gazdaságpolitikai intézkedéseiben. (Reuter, DPA, MTI)

OLAJTERMELÉSI PROGRAM ÉS RÉSZESÉDÉS

Az OPEC miniszteri értekezlete

Bécsben hétfőn megkezdődött a Kőolajexportáló Országok Szervezetének (OPEC) miniszteri értekezlete. Az ülészak — a szombaton és vasárnap tartott rendkívüli értekezlet jelentése alapján — két fő témát vitat meg. Az egyik a tagállamok közös termelési terve, a másik az olajtermelő országok nagyobb részesedése a földjükben rejlő olajkincs kitermelésében és értékesítésében.

A termelési terv fő célja az, hogy megvédje a termelő országokat a világpiaci olajár ingadozásainak hatásától, gondoskodva arról, hogy áreséskor a tagállamok közös megegyezéssel kor-

látozzák a termelést. Ennek a közös programnak fő szószóója Venezuela, amelynek némi aggodalmat okoz a többi olajtermelő ország feltörése. Különösen a földrajzilag igen előnyös helyzetben levő Líbia olajtermelésének gyors ütemű növekedését nézik Caracasban féltékenyen, s azt remélik, hogy a közös termelési terv majd biztosítja Venezuelára számára az állandó részesedést az olaj világpiacán.

Ami a másik vitatémát illeti, a megfigyelők szerint az OPEC tagállamai, miután nemrég elérték a nyersolaj árának általános emelését, megindítják a harcot a következő állomás, a részesedés megvalósításáért. A következő években kemény alkudozások várhatók az olajtermelő országok és a nyugati vállalatok között arról, hogy a termelő ország részesedést kapjon a termelés és értékesítés minden fázisából, a fúrótoronytól kezdve egészen a benzinkutakig. Az elgondolásokba beletartozik az olajvállalatok tőkéjében való részesedés is, amíg a termelő államok idővel teljesen a kezükbe nem vehetik a termelést és az értékesítést. Az OPEC valamennyi tagállama pártolja ezt az elgondolást, bár eddig csak Irak tette közzé részletesen azt a követelést, hogy 20 százalékos tőkerészesedést kapjon az IPC-ben. Ezzel az iraki állam válna az IPC legnagyobb részvényesévé. A nyugati olajvállalatok azonban remélik, hogy a termelők egyelőre türelmesek lesznek a részesedés kérdésében, tekintettel arra, hogy a nemrég megkötött teheráni olajpaktnak nemcsak magasabb olajárat biztosított nekik, hanem öt évre gondoskodott az olajárak stabilitásáról is.

Az olaj értékesítésében való részvétel iránt főleg Kuwait érdeklődik, mert hírt szerint görög hajótulajdonosokkal tárgyal független olajértékesítési hálózat létesítéséről. Irán már meg is választotta első ilyen független ügyleteit: az Ausztriával kötött új kereskedelmi egyezmény értelmében az olaj szállítására és értékesítésére vállalkozik, sőt idővel részt vesz Ausztria finomított és elosztó hálózatában is. Ide tartozik Iránnak számos kompenzációs ügylete szocialista országokkal is.

A hétfői ülésen felvették a szervezet tagjai közé, tizennegyediknek, Nigériát, amelynek napi olajtermelése már megközelíti a 2 millió barrelt. Nigéria felvételével az OPEC az eddigi 87,8 százalékról 92,9 százalékra növelte a tőkés világ olajexportjában való részesedését. (Reuter, APA, UPI)

NAPRÓL NAPRA

- ◆ A BRIT BELÉPÉS NEM AKADÁLYOZZA A SZOCIALISTA ORSZÁGOK és Anglia kereskedelmi kapcsolatát, mondta a brit miniszterelnök, Heath nagyon kedvezőnek tüntette fel a csatlakozás hatását Nagy-Britanniára.
- ◆ A CHILEI KONGRESSZUS MEGNYITOTTA AZ UTAT A RÉZBÁNYÁK ÁLLAMOSÍTÁSA ELŐTT. Allende elnök azonban hír szerint nincs megelégedve a kongresszusban megszavazott szöveggel. Lapunk zártakor még nem volt bizonyos, hogy hajlandó lesz-e aláírásával törvényerőre emelni az alkotmánymódosítást. Tudósításunk beszámoló arról is, hogy a földrengés milyen kisebb károkat okozott a chilei réztermelésben.
- ◆ TÖRÖKORSZÁGBAN SZIGORÚ TAKARÉKOSÁGI INTÉZKEDÉSEKET kénytelenek hozni, mert az állam már a költségvetési kiadásokra előirányzott összeget is alig tudja előteremteni. A Világsajtóból című rovatunkban ismertett cikk szerint a jövőben revízió alá veszik a fejlesztési terveket, de az eddig elhanyagolt keleti országrészekben igyekeznek folytatni a beruházásokat, s kidolgozták az új földreform tervét is.
- ◆ AZ EGYENETLEN SZÁLLÍTÁSOKNAK A KÜLKERESKEDELEMRE gyakorolt kedvezőtlen hatását megerősíti a KSH jelentése az első négyhónapi exportról. Írásunk szerint a kivitelt a múlt év hasonló időszakához viszonyítva stagnált, az utolsó negyedévhöz viszonyítva pedig visszaesett. Kérdés, hogy a második felévi, vagy év végi hajrában sikerül-e a lemaradást kiegyenlíteni.
- ◆ DEPRESSZIÓT OKOZOTT A GUMIPIACON az amerikai hatóságoknak az a döntése, hogy ismét megkezdik az állami tartalékból levő természetes gumi értékesítését. A washingtoni döntés a tudósításunkban idézett szakértők szerint visszautat az Egyesült Államok iparára is, mert a szintetikus gumit gyártó vállalatok nehezen bírhatják a versenyt a hasonló műszaki minőségű természetes gumival, ha annak ára tartósan alacsony marad.

Gyors ipari expanzió — hanyatló élelmiszertermelés AZ ENSZ STATISZTIKAI ÉVKÖNYVE

A világ lakossága 33 év múlva a mainak a kétszerese lesz, ha a szaporodás üteme változatlan marad, az egy főre jutó élelmiszertermelés azonban csökken. Ez talán a legjelentősebb megállapítása az ENSZ most megjelenő legújabb statisztikai évkönyvének. A nagyrészt 1969. évi adatokat tartalmazó évkönyvből kiderül, hogy a világ ipari termelése 1958-tól 1969-ig 114 százalékkal növekedett. A világ országainak exportja tavaly rekordot döntött: elérte a 311 milliárd dollárt. Ez 14 százalékkal haladta meg az 1969. évi exportértéket. Az évkönyv az egyes országok termelésének alakulását összehasonlítva 1958-tól 1969-ig terjedőleg Japánt állítja az első helyre: termelése ebben az időszakban 372 százalékkal növekedett. Az ENSZ megállapítása szerint még a legfejlettebb országokban is lakáshiány van, s az új lakások építésében a Szovjetunió áll az első helyen.

A világ lakossága 1969 közepén 3 milliárd 561 millió fő volt, 2 százalékkal több az előző évinél. Ilyen növekedési ütem mellett a világ lakossága 2004-ben elérheti a 4 milliárdot. Az egy főre jutó mezőgazdasági termelés azonban 1969-ben 2 százalékkal elmaradt az 1968. év eredményétől.

Kalória-fogyasztásban mérve, a világ legjobban táplált népe az ír. Kalória-fogyasztása fejenként és naponként 3450. Utána Új-Zéland következik 3290 kalóriával, majd az USA 3240 és Jugoszlávia 3200 kalóriával. A sor végén található Indonézia 1870, Ecuador 1850, El Salvador 1840, Szomália 1770 és Haiti 1720 kalória fejenkénti fogyasztással.

Az árpa, a kukorica, a rizs, a zab és szójabab termése 1969-ben csúcseredményt ért el. Az eddiginél nagyobb terméseredmények mutatkoznak kakaóban, kávéban, tejben, cukorban, húsban és tojásban is. Ezzel szemben csökkent a gyapony, a búza, a dohány és a gyapjú termése.

A világ búzatermése 4 százalékkal esett az előző évhez képest, bár a nagy búzatermelő országok közül India, Törökország és Kanada az előző évhez mérten jobb eredményt ért el. De csökkenés mutatkozott Ausztrálián (26,8 százalék), a Szovjetunió (14 százalék), az USA (7 százalék) és Franciaország (3 százalék) búzatermésében.

A világ energiamérlegében már harmadik éve az olaj vezet. A folyékony fűtőanyagok 42, a földgáz 20, a szilárd fűtőanyagok 36 százalékkal fedezték a világ fűtőanyag szükségletét.

A legtöbb energiát az USA-ban fogyasztották. Itt az egy főre jutó évi energiaszükséglet 10,8 metrikus tonna szénnek felel meg. A második helyen 8,8 tonnával Kanada áll, utána következnek Csehszlovákia (6,1 tonna), Svédország (5,8), az NDK (5,7), Belgium (5,4), Ausztrália (5,2), Anglia (5,1), Dánia (5,1), az NSZK (4,9), Hollandia (4,7).

A világ egész exportkereskedelmének 61 százaléka jut a nyugat-európai országokra, ezt követi Észak-Amerika 27 százalékkal és Japán 8 százalékkal.

A világ 181 milliónyi személyautójának majdnem a fele az USA-ban fut, ahol ezzel szemben állandó csökkenés mutatkozik a vasúti forgalomban. A Szovjetunióban viszont erősen emelkedett a vasúti forgalom. A kereskedelmi hajózás (tonnában) világszinten 7 százalékkal emelkedett; a legtöbb kereskedelmi hajót Libéria, Japán és Anglia regisztráltatta.

A polgári repülés továbbra is rohamosan nő: 1963-hoz képest a megtett utaskilométerek száma 1969-ben 250 százalékkal volt magasabb és 300 százalékkal több árut és postát szállítottak légi úton.

Majdnem minden ország növelni tudja idegenforgalmát. Elen jár e tekintetben Kanada, ahol 36 228 000 külföldi látogató fordult meg 1969-ben. Utána következnek Spanyolország (21 682 000), Olaszország (12 087 000) és Franciaország (12 100 000).

Az évkönyv beszámoló arról, hogy a legtöbb országban lakásgondok vannak és még a legfejlettebbnek tekinthető országokban is kevés a komfortos lakás. Franciaországban a lakások több

mint felének nincs fürdőszobája, a magyarországi lakásoknak csak 26 százalékában van folyóvíz, Bulgáriában a lakások 9 százalékához, az NDK-ban pedig a lakások 22 százalékához tartozik fürdőszoba vagy zuhanyzó.

Lakásépítésben a Szovjetunió vezet 2 milliárd 231 ezer új lakással, utána az USA következik (1 100 000) és Japán (1 346 612).

A legkedvezőbb a lakáshelyzet Man szigetén, ahol egy főre két szoba jut. Ebben a felsorolásban utána Anglia, Wales, Belgium, a Csatnara-szigetek, Luxemburg és a Pitcairn-szigetek következnek. A lista másik végén szerepel a Közép-afrikai Köztársaság, szobánként 3,4 fővel és komoly túlnépesedés van a karib-tengeri szigeteken is.

Svédországban ezer főre 528 napilappeldány jut, Japánban 503, Angliában 488, Hongkongban 485.

A világ legtöbb mozilátogatóját a Szovjetunió mutatja ki 4 655 900 000 fővel. Az egy lakosra eső mozilátogatások száma tekintetében viszont évi 66 látogatással Tajvan vezet, ezt követi Portugália-Macau (30), utána Hongkong és Brunei (21).

A legtöbb tv-vevőkészülék svédországbán van, ezer főre 401 készülék esik. Az USA-ban 399, Guamban 392, a Bermuda szigeteken 308.

A legtöbb könyvet, 74 611 művet a Szovjetunióban adták ki. Az USA 62 083 művel, az NSZK 33 454 művel, Anglia 32 321 művel, Japán 31 009 művel szerepel.

Az évkönyv részletesen foglalkozik az egyes országok termelésének alakulásával is. Japán termelése 1958-ról 1969-re 327 százalékkal növekedett. Utána következnek a Szovjetunió 157, Olaszország 133, Nyugat-Németország 97 és Kanada 95 százalékos emelkedéssel. Az USA 85 százalékot, Franciaország 76 százalékat, Anglia pedig 46 százalékot ért el.

Ami a fejlett tőkésországok külkereskedelmét illeti, az Európai Gazdasági Közösség részesedése a világ exportjában több mint kétszeresét tette ki az EFTA részesedésének és az EGK exportja az elmúlt év folyamán sokkal gyorsabban is emelkedett. A Hatok exportforgalma 1969-ben 75 milliárd 560 millió dollárt ért, míg az EFTA hét tagja 35 milliárd 700 millió dollár exportot bonyolított le. Az emelkedés 1965 óta az EFTA-nál 8 milliárd 590 millió dollárt, az EGK-nál 27 milliárd 630 millió dollárt tett ki.

Az EGK 75 milliárd 340 millió dollár értékű importált, tehát az export értékénél 220 millió dollárral kevesebbet. Ezzel szemben az EFTA tagországainak importja 5 milliárd 710 millió dollárral haladta meg az exportot.

Nyugat-Németország 29 milliárd 052 millió dollárral részesedett a világ exportjából. Franciaország 14 milliárd 748 millió, Anglia 16 milliárd 894 millió dollárral.

A többi ipari óriás közül az USA exportja 37 milliárd 462 millió, importja pedig 35 milliárd 863 millió volt, míg Japán 15 milliárd 991 millió dollár értékben exportált, és 15 milliárd 024 millió dollár értékű árut vitt be. (Reuter)

A brit belépés és a szocialista országok HEATH SAJTÓÉRTEKEZLETE

A konzervatív kormány úgy látszik minden eszközt fel akar használni a közvélemény meggyőzésére. Heath miniszterelnök a történelmi Lancaster House pompásan díszített nagytérben, az angol politikai élettől teljesen szokatlan módon megtartott de gaulle-i stílusú sajtóértekezletén a belépés előnyeit eszeltte. Szerinte megvalósulhat az 1200 évvel ezelőtli Nagy Károly császár által már egyszer egyesült Európa víziója. A sajtóértekezleten egyébként az MTI is jelen volt. A magyar tudósítónak a miniszterelnök azt mondta, a csatlakozás nem nehezíti a szocialista országok és Anglia kapcsolatát.

Heath sajtóértekezletén csaknem minden kérdésnek azt mondta, hogy az angol csatlakozás szinte kizárólag jótékony következményekkel fog járni. A magyar tudósító kérdésére például azt felelte, hogy nem fogja megnehezíteni vagy akadályozni az európai szocialista országok kereskedelmi és gazdasági kapcsolatát Angliával. Kijelentette, az EGK jelenlegi tagjai közül többen, nevezetesen az NSZK, Olaszország és Franciaország élénk kereskedelmet bonyolítanak le a kelet-európai szocialista államokkal. Brit belépés esetén a kereskedelem még gyorsabban növekedhet. A miniszterelnök hozzáfűzte, hogy Brandt kancellár hangszólította előtte: az NSZK és a szocialista országok politikai kapcsolatainak fejlesztéséhez is szükség van egy nagyobb, erősebb nyugat-európai alapra és Brandt részben ezért is szorgalmazza Anglia csatlakozását a Közös Piacba.

Más kérdésekre válaszulva nyíltan kimondta, nem tördök az angliai közvéleménykutatás adataival, amelyek szerint a közvélemény többsége eluta-

sítja a csatlakozást. „A parlamenti többség segítségével fogunk eljutni az EGK-ba” — mondotta, és erőteljesen elítélte egyes munkáspárti köröknek azt a tervét, hogy egy majdani munkáspárti kormány hatálytalansítsa a belépést. Az angol-amerikai kapcsolatokról szólva a brit miniszterelnök kijelentette, hogy az Egyesült Államok és a kibővített Közös Piac között teljesen kielégítő lesz a viszony, de bizonyos problémák felmerülhetnek kereskedelmi kérdésekben. A továbbiakban tagadta egy újabb font-leértékelés lehetőségét és azt mondta, hogy a font jelenleg nagyon erős. Világgépén szerepének felszámolására rendezett formában, fókuszatosan, a Brüsszelben és Luxemburgban elért megegyezések szerint kerül majd sor. A munkáspárt álláspontját bírálva Heath hangsúlyozta, hogy azok a volt labour-miniszterek, akik konkrétan foglalkoztak az EGK-val, mint például Stewart és Thomson, kielégítőnek nevezik a konzervatív Rippon által kialakított belépési feltételeket.